

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วม

Inclusive Tourism Plan for Energy Preservation
in Klong Nam Lai Sub-district

โดย

อาจารย์พีรภัทร สวงนศิลป์
อาจารย์คู่ขวัญ แสงศิริ
อาจารย์ ดร.พงษ์พันธ์ พุทธิวิศิษฎ์
นายกสิวัฒน์ ไล่ทองคำ
นายจิรวัดน์ พรหมจีน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ได้รับการสนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส)
ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ธันวาคม 2560

แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วม
(ข้อตกลงเลขที่ 58-00-1842 รหัสโครงการ C-23-2560)

โดย

อาจารย์ไพรัช สวงศิลป์
อาจารย์คู่ขวัญ แสงศิริ
อาจารย์ ดร.พงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฐ์
นายกสิวัฒน์ ไล่ทองคำ
นายจิรวุฒิ พรหมจีน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ได้รับการสนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ธันวาคม 2560

Inclusive Tourism Plan for Energy Preservation
in Klong Nam Lai Sub-district
(Contract no 58-00-1842 Project code C-23-2560)

By

Mr. Peerapat Sanguansin
Miss Kukwan Sangsiri
Dr. Pongpan Puttavisit
Mr. Kasiwat Laithongkam
Mr. Jirawat Promjeen

Pibulsongkram Rajabhat University

This project was supported by
Thai Health Promotion Foundation (ThaiHealth) and
Pibulsongkram Rajabhat University
December 2017

หัวข้องานวิจัยเรื่อง	แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วม
ชื่อผู้วิจัย	อาจารย์ไพรัช สงวนศิลป์ อาจารย์คู่ขวัญ แสงศิริ อาจารย์ ดร.พงษ์พันธ์ พุทธิวิศิษฐ์ นายกสิวัฒน์ ไล่ทองคำ นายจิรวัดน์ พรหมจีน
คณะ/สังกัด มหาวิทยาลัย	คณะวิทยาการจัดการ สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปี	2560
คำสำคัญ	แผนการจัดการ การท่องเที่ยว อนุรักษ์พลังงาน

บทคัดย่อ

การศึกษาเพื่อการจัดทำแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลและ จัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีแกนนำชุมชน ประชาชนชาวบ้านร่วมเป็นนักวิจัยในโครงการจากการศึกษาพบว่าชุมชนมีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงาน มีวิทยากรชุมชนประจำหมู่บ้านที่มีความเชี่ยวชาญ และมีฐานการเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ฐานเรียนรู้เตาประหยัดพลังงาน ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฐานการเรียนรู้ก๊าซชีวภาพจากเศษอาหารในโรงเรียน ฐานเรียนรู้ก๊าซชีวภาพจากฟาร์มสุกร ฐานเรียนรู้การผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงานน้ำและพลังงานแสงอาทิตย์ และฐานเรียนรู้การแปรรูปอาหารโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และมีกลุ่มแกนนำธุรกิจใจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ร่วมเป็นแกนนำในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยว จากศักยภาพแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับจัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมียุทธศาสตร์หลัก 5 ด้านได้แก่ 1. สร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว 2. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน 3. การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว 4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในชุมชน 5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน

Research Title	Inclusive Tourism Plan for Energy Preservation in Klong Nam Lai Sub-district
Author	Peerapat Sanguansin
Faculty	Management Science
Institute	Pibulsongkram Rajabhat University
Year	2017
Keywords	Inclusive plan, Tourism, Energy Preservation

ABSTRACT

The study to develop a tourism management plan for inclusive energy preservation in Klong Nam Lai Sub-district was conducted in order to study the context of learning resources management for energy preservation in Klong Nam Lai Sub-district and to create a tourism management plan that involves community participation. This project is a qualitative research with community leaders and village sages as co-researchers. The study found that the community has potential to function as a learning resource for energy preservation, has village speakers with expertise, and has important learning bases in place. The topics that the learning bases cover include energy-saving stoves, a self-sufficient economy, biogas from left-over food in schools, biogas from pig farms, electricity generation from water energy and solar energy, and food processing by solar energy. Business leaders in the tourism industry are also closely involved in the tourism management plans. Due to said potential as a learning resource, the researchers used inclusive processes and developed the tourism management plan for energy preservation with input from the community. Five strategies were applied, namely: 1 . Creating a tourism management system; 2. Developing tourism activities for energy preservation; 3. Enhancing products and services as well as factors that promote tourism; 4. Building cooperative networks to support tourism for energy preservation within the community; 5 . Developing basic infrastructure to support tourism within the community.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้จากการได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (มรพส) ที่ดำเนินงานร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) รวมถึงการติดต่อประสานงานและการให้คำปรึกษาจากสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เป็นกลไกในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการวิจัย ทั้งได้รับการต้อนรับอย่างเป็นกัลยาณมิตรจากชาวบ้านชุมชนคลองน้ำไหลในการสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ความร่วมมือ การช่วยเหลือในด้านต่างๆจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลที่เป็นตัวกลางในการประสานงานโครงการวิจัย แก่นนำและผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนตำบลคลองน้ำไหล รวมถึงการช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม และคณะที่มิวิจัยสาขาการท่องเที่ยวและโรงแรมที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการทำงาน

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2560

คำนำ

แผนการวิจัยการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วม เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (มรพส.) เป็นโครงการที่ศึกษาบริบทของพื้นที่ร่วมกันในเครือข่ายการทำงาน เพื่อจัดทำแผนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนโดยมีข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในการพัฒนาร่วมกันกับทีมวิจัยของมหาวิทยาลัย ซึ่งเน้นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนในการลงพื้นที่วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลด้านศักยภาพการท่องเที่ยวตามมาตรฐานการบริหารแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนแกนนำชุมชนที่มีความสนใจประเด็นการท่องเที่ยวทำงานผ่านการสนับสนุนจากทีมวิจัยและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ในการขับเคลื่อนโครงการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานเพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนนำแนวคิดทางการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วม

คณะผู้วิจัย
ธันวาคม 2560

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
บทที่ 1	1
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาหลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2	3
ทบทวนวรรณกรรม	3
2.1 ทฤษฎีความเป็นธรรมในนโยบายสาธารณะ	3
2.2 แนวคิดทางการท่องเที่ยว	3
2.2.1 ความหมายทางการท่องเที่ยว	3
2.2.2 ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	4
2.3 แนวคิดการมีส่วนร่วม	5
2.4 แนวคิดวงจรเดมมิ่ง	7
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บทที่ 3	13
วิธีการดำเนินงานวิจัย	13
วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหล	13
วิธีการศึกษา	13
พื้นที่ดำเนินการวิจัย	13
ประชากร	14
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	14

การตรวจสอบข้อมูล.....	14
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	14
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล คลองน้ำไหล	14
1. การประชุมเพื่อสรรหากลุ่มแกนนำเป้าหมายทางด้านการท่องเที่ยว	15
2. การประชุมระดมความคิดเห็นและสำรวจพื้นที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล	15
3. การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน	17
4. การคืนข้อมูลให้แก่ชุมชนและการบูรณาการเรียนรู้สู่ชุมชน	17
พื้นที่ดำเนินการวิจัย	18
ประชากร	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
การตรวจสอบข้อมูล.....	19
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	19
บทที่ 4	20
ผลการวิจัย.....	20
4.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล	20
4.1.1 แหล่งเรียนรู้เตาเผาถ่าน 200 ลิตร	20
4.1.2 แหล่งเรียนรู้เตาประหยัดพลังงาน	21
4.1.3 แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	22
4.1.4 แหล่งเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพลังงานแสงอาทิตย์	23
4.1.5 แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวลโรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้.....	24
4.1.6 แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวล	25
4.1.7 แหล่งเรียนรู้ตามณฑล	26
4.1.8 แหล่งเรียนรู้พลังงานจากน้ำตกคลองน้ำไหล	26
4.1.9 แหล่งเรียนรู้พลังงานแสงอาทิตย์.....	27
4.1.10 องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล	27
4.1.11 กลุ่มโฮมสเตย์.....	28

4.1.12	กลุ่มแม่บ้านเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	28
4.1.13	กลุ่มอำนวยความสะดวกยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยว	29
4.2	แผนยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล	32
บทที่ 5	41
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
5.1	สรุปผลการศึกษา.....	41
	ทุนและทรัพยากรแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์พลังงานในพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหล.....	41
	ศักยภาพในการดึงดูดด้านการท่องเที่ยว.....	41
	ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว.....	42
	การบริหารจัดการ.....	42
1.	แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน	42
	สรุปแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน	43
	โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล	44
5.2	อภิปรายผลการศึกษา.....	47
5.3	ข้อเสนอแนะ	49
บรรณานุกรม	50
ภาคผนวก ก	51
ประวัติผู้วิจัย	52

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	การจัดประชุมเพื่อสรรหากลุ่มแกนนำเป้าหมายทางด้านการท่องเที่ยว	15
ภาพที่ 2	การประชุมระดมความคิดเห็นและสำรวจพื้นที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล	16
ภาพที่ 3	การบูรณาการเรียนการสอนร่วมกันกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	18
ภาพที่ 4	:กิจกรรมเตาเผาถ่าน 200 ลิตร	21
ภาพที่ 7	:แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	23
ภาพที่ 8	:โรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสุกร	23
ภาพที่ 9	:จักรยานสูบน้ำพลังงานทดแทน ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ และบ่อหมักก๊าซชีวภาพ	24
ภาพที่ 10	: บ่อหมักก๊าซชีวภาพ	25
ภาพที่ 11	: แหล่งเรียนรู้ตามณฑล	26
ภาพที่ 12	: แผงโซล่าเซลล์และเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำ	27

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงาน	30
ตารางที่ 2	แผนยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล.....	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาหลักการและเหตุผล

การมีส่วนร่วม ถือเป็นแนวคิดหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบและร่วมประเมนผล ช่วยสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของชุมชน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนและชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นแนวคิดหลักที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานบริหารงานเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างสูงสุด โดยมีกิจกรรมเริ่มต้นของชุมชนคือการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนซึ่งเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการชุมชนในประเด็นนั้นๆ

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้าร่วมดำเนินโครงการตำบลสุขภาพดี โดยการส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะด้านการอนุรักษ์พลังงานซึ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนคลองน้ำไหลมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจที่เกิดจากการร่วมมือของทุกฝ่าย โดยผ่านกระบวนการประชาคมระดับหมู่บ้านทั้ง 28 หมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านทุกหลังคาเรือนมีส่วนร่วมในการคิดปฏิบัติ และระดับตำบลการบริหารจัดการตำบลเกิดจากผู้นำตำบล ร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำตามธรรมชาติที่ประชาชนคัดเลือกมา กรรมการหมู่บ้านที่ได้มีการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านร่วมกัน เน้นการพัฒนาตำบลคือผู้นำใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยยึดประโยชน์สุขของประชาชน มีการแบ่งงานออกเป็นกองต่าง ๆ การทำงานอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกัน สามารถแก้ปัญหาได้ตรงเป้าหมาย และมุ่งเน้นคุณภาพชีวิตที่ดีและพอเพียงเป็นหลักในการนำชาวบ้านทุกคนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ในระยะเวลาที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลมีการส่งแกนนำชุมชนศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก และนำกลับมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับชุมชนของตนเอง ผ่านการเรียนรู้ลองผิด ลองถูกจนเกิดแนวปฏิบัติที่ดีจนเกิดการจัดทำแผนพลังงานชุมชนที่ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ในปัจจุบันชุมชนตำบลคลองน้ำไหลได้มีการรวมกลุ่มเพื่อการจัดการอนุรักษ์พลังงานขึ้นเป็นจำนวนมากเช่น กลุ่มพลังงานทดแทนบ้านบึงหล่ม กลุ่มเตาเผาถ่าน 200 ลิตร กลุ่มเตาย่างไร้ควัน กลุ่มบ่อหมักก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ กลุ่มอาสาสมัครพลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเป็นต้นซึ่งจัดทำในลักษณะศูนย์การเรียนรู้มีการเข้าศึกษาดูงานจากกลุ่มคณะบุคคลภายนอกที่ให้ความสนใจในเรื่องพลังงานทดแทน โดยมีการเก็บบันทึกข้อมูลผู้เยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม จากการเก็บข้อมูลจำนวนผู้เยี่ยมชม พบว่ามีผู้เข้าชมกิจกรรมสาธิตการอนุรักษ์พลังงานเป็นจำนวนมากในแต่ละปี แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนตำบลคลองน้ำไหลและเครือข่ายในการรองรับกลุ่มผู้สนใจแนวคิดในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เติบโตมีความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติได้ หากแต่ในส่วนของการพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรของประเทศเพื่อใช้เป็นต้นทุนในการหารายได้ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาในระดับโลกที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยประเทศไทยได้มีการบรรจุประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินภารกิจขององค์กรแก่ท้องถิ่น สอดคล้องกับการดำเนินงานของชุมชนคลองน้ำไหลที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล และสำนักงานพลังงานจังหวัดกำแพงเพชร ร่วมมือกันจัดทำแผนพลังงานชุมชนผ่านทางกิจกรรมการอบรม จึงทำให้เกิดเครือข่ายในชุมชนขึ้น เป็นต้นแบบของคนที่สนใจเรียนรู้ทำให้กลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ ชักจูงให้คนในชุมชนเห็นประโยชน์ของการใช้พลังงานธรรมชาติ มีการติดตั้งบ่อหมักก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ แก้ปัญหากลิ่นเหม็นของมูลสัตว์และนำน้ำหมักที่ได้จากบ่อหมักเจือจางกับน้ำรดพืชผักสวนครัว และพืชผลทางการเกษตร เป็นการลดต้นทุนการผลิตและยังทำให้อาหารปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ของร้านค้ายิวจากการใช้เตาเศรษฐกิจ การใช้เตาอย่างไร้คว้นเพื่อลดปัญหาโลกร้อน จักรยานสูบน้ำพลังงานทดแทนที่น้ำตกคลองน้ำไหลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลาน ที่ลดการใช้พลังงานและเป็นการใช้ทรัพยากรชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและศักยภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และการมีผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงบริบทการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและการใช้แนวคิดด้านการจัดการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการศึกษา ร้อยเรียงให้เกิดเป็นแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ

1.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1. เพื่อศึกษาบริบทการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหล
2. เพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์พลังงานในพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหล
 ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์พลังงานเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลาน

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบทุนและศักยภาพของทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานที่สามารถจัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ได้
2. ได้แนวทางการจัดทำแผนจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 ทฤษฎีความเป็นธรรมในนโยบายสาธารณะ

John B. Rawls (1970) กล่าวว่า การที่คนส่วนมากได้รับความสุขย่อมเกิดจากการกระทำที่ดีที่สุดคือ หลักการที่เรียกว่า หลักอรรถประโยชน์นิยม นโยบายใดก็ตามที่สร้างความสุขให้กับคนส่วนมาก จึงถือว่าเป็นนโยบายที่ดีที่สุดที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด โดยเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยให้ความสำคัญกับส่วนรวมและลดความสำคัญของความเป็นปัจเจกบุคคล สร้างคุณค่าความเท่าเทียมให้แก่ทุกคน ลดความแตกต่างระหว่างช่องว่างให้ได้น้อยที่สุด เพื่อความยุติธรรม นอกจากนี้ John B. Rawls ยังได้กล่าวถึงหลักเสรีภาพว่าประชาชนมีหลักเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการรับสิทธิประโยชน์ เป็นการเปิดโอกาสให้กับคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ชักถาม การสร้างสรรค์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตน แต่แนวคิดนี้จะเกิดขึ้นได้ในสังคมที่มีการจัดระเบียบไว้เป็นอย่างดี มีการยอมรับในสิทธิเสรีภาพของกันและกัน ในชุมชนเองการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างนโยบายชุมชนที่มีความหลากหลาย ก็ถือเป็นหนึ่งในการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนที่ดีและยั่งยืน

2.2 แนวคิดทางการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว คือ การเดินทางด้วยความสมัครใจ จากที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ เช่น การพักผ่อน การเที่ยวชม การเยี่ยมญาติ การประชุมสัมมนา (Goeldner and Ritchie, 2012) โดยลักษณะของการเดินทาง จะต้องไม่ได้เป็นไปเพื่อการประกอบอาชีพหรือธุรกิจ ปฏิบัติงานด้านการทูตหรือกิจการใด ๆ ที่ได้รับค่าตอบแทน ไม่ใช่เป็นลักษณะการเดินทางเป็นประจำทุกวัน เช่น การข้ามพรมแดนเพื่อไปซื้อสินค้า หรือทำงานนอกประเทศ หรือการไปตั้งถิ่นฐานถาวรในประเทศที่เดินทางไป หรือการเดินทาง ในลักษณะที่เป็นการถูกบังคับ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) ดังนั้นการท่องเที่ยว จึงหมายถึงรูปแบบกิจกรรมที่ผู้ปฏิบัติกระทำขึ้นด้วยความสมัครใจในแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่อื่นใด ที่ไม่ใช่ภูมิลำเนาปกติ มากกว่า 24 ชั่วโมง โดยกิจกรรมเหล่านั้นจะเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างและพัฒนาอารมณ์สุขให้กับผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้จะต้องเป็นไปโดยไม่มีการแสวงหารายได้หรือการตั้งใจย้ายถิ่นฐานเป็นการถาวร

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง ธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบประกอบด้วยธุรกิจที่หลากหลายทำงานร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อผลิตสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบในการจัดการ 3 องค์ประกอบคือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการผลิต (Process) ผลลัพธ์ (Output) อาศัยแรงงานและเงินจำนวนมากในการลงทุนมีลักษณะการจัดการองค์การอย่างเป็นระบบ (นิศา ชัชกุล, 2551) เป็นกลุ่มกิจกรรมใด ๆ ในสังคมที่ให้ผลผลิตและการบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการและการพัฒนาอารมณ์สุขของผู้รับบริการทั้งทางร่างกายและจิตใจ สร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้รับบริการ อุตสาหกรรม

ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าและบริการผสมกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าบริการซึ่งไม่มีตัวตน โดยสิ่งที่มีผู้รับบริการจะได้รับจะเป็นลักษณะของคุณค่าทางจิตใจ เช่น ความพึงพอใจ ความสุข ความประทับใจหรือความไม่ประทับใจ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นอุตสาหกรรมที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรโดยมีค่าตอบแทนและหมายความรวมถึง

1. ธุรกิจนำเที่ยว
2. ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว
3. ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการ และสถานตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว
4. ธุรกิจขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว
5. ธุรกิจกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว
6. การดำเนินงานนิทรรศการและงานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือการดำเนินงานอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

พะยอม พรหมบุตร (2549) พบว่า คุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการนำเสนอประสบการณ์ ไม่สามารถจับต้องได้ออกมาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาที่แหล่งท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการได้แก่ 1. ที่พักแรม (Accommodation) 2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) 3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 5. กิจกรรม (Activities)

โดยสรุปอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงหมายถึงอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่ใช้ทุนในการดำเนินการจำนวนมากทั้งทุนทรัพย์ ทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม และวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยการผลิตสินค้าและบริการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยสิ่งนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว มีทั้งสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับกรรมสิทธิ์และไม่ได้รับกรรมสิทธิ์ ขึ้นอยู่กับสินค้าที่ผู้ซื้อได้เลือกหรือรับบริการ โดยการดำเนินงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะต้องใช้การจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านของการวางแผน การจัดองค์การ การดำเนินการ การประเมินผลและการพัฒนา

2.2.2 ธุรกิจใอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

เป็นธุรกิจที่ให้บริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว นับตั้งแต่ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจท่องเที่ยวไปจนถึงช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางกลับสู่ภูมิลำเนา ธุรกิจท่องเที่ยวประกอบไปด้วยธุรกิจต่างๆ ได้แก่ ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจขายสินค้าที่ระลึก (สุวีร์ณสฤษฎ์ โสภณศิริ, 2554)

ธุรกิจท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินกิจกรรมบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการด้านการเดินทาง บริการด้านอาหารและการพักแรม และบริการด้านการนำเที่ยว ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยหวังผลกำไร (นิศา ชัชกุล, 2551)

ธุรกิจท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมบริการ ที่มีผลต่อเศรษฐกิจของชาติและเป็นอุตสาหกรรมหลักที่เกื้อหนุนภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ทำให้เกิดธุรกิจอื่นมากมาย เช่น ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจด้านภัตตาคาร ผลผลิตทางการเกษตร สินค้าเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เป็นต้น

จีและคณะ (Gee, Choy and Makens, 1997) ได้อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เช่น สายการบิน โรงแรมและที่พัก การขนส่งภาคพื้นดิน บริษัทนำเที่ยว ภัตตาคาร และร้านค้าปลีกต่างๆ

2. ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวหรือความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ เช่น บริษัทนำเที่ยวหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการนำเที่ยว บุคลากร ฝ่ายบริหารในธุรกิจโรงแรม และบริษัทที่ทำการวิจัยหรือวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาการท่องเที่ยวอื่นๆ

3. หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาและฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาการท่องเที่ยวอื่นๆ

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จะเป็นธุรกิจที่มีความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2.2.3 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวิทยาการ

2.3 แนวคิดการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมทางสังคมเกิดขึ้นควบคู่กับความเชื่อในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเชื่อในเรื่องของสิทธิ ความเสมอภาคระหว่างประชาชนในสังคม นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงกับความเชื่อเรื่องปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถและมีศักยภาพที่จะคิด และแสดงความคิดเห็นในพื้นที่ชุมชนที่ตนเองสังกัดอยู่ ปัจเจกชนเหล่านี้ให้ความสำคัญ และมีความตระหนักว่า พวกเขาจำเป็นต้องมารวมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทุกๆ คนภายใต้กติกาที่ร่วมกันกำหนด (จามะรี เชียงทอง, 2549)

โกวิทย์ พวงงาม (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการ (Process) และขั้นตอนที่เน้นเกี่ยวกับการส่งเสริม การชักนำ และการเปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่ม องค์กรได้เข้ามามีโอกาสและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง หรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะมีการดำเนินการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ

การมีส่วนร่วมในมิติเชิงกระบวนการ

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff) อ้างใน โกวิทย์ พวงงาม (2553) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งประกอบด้วยการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ กำหนดนโยบายจากความต้องการและการตัดสินใจปฏิบัติการ อาจจะเป็นการตัดสินใจในช่วงระยะเวลาเริ่มแรก การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม หรือการตัดสินใจในช่วงการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) อาจเป็นในรูปของการเข้าร่วมโครงการโดยการสนับสนุนการบริหาร การประสานงานความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติกรด้วยแรงงาน แรงเงิน และการสนับสนุนทรัพยากรอื่นๆ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefit) เป็นการร่วมกันที่จะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้น หรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทุกๆ ด้าน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการร่วมกันควบคุม ตรวจสอบผลการดำเนินการ ตลอดจนเข้าไปแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

การมีส่วนร่วมในมิติเชิงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

เป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับอำนาจของบุคคล กลุ่มและองค์กรในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเองทั้งอำนาจตัดสินใจในการกำหนดการพัฒนา อำนาจตัดสินใจในการบริหารและการจัดการในการพัฒนา เพื่อผลการพัฒนานั้นจะได้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและชุมชนได้ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนพัฒนาการรับรู้ สติปัญญาและความสามารถในการตัดสินใจ กำหนดชีวิตด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นทั้งวิธีการ (Means) และเป้าหมาย (Ends) ในเวลาเดียวกัน

การมีส่วนร่วมเป็นอำนาจในการตัดสินใจของบุคคล กลุ่มองค์กรในการเข้าร่วมกระบวนการทำงานที่อาศัยความพร้อมเพรียงกัน เพื่อสร้างพื้นที่ด้านการทำงาน และจิตใจที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพความคิด ระบบความเชื่อและความยึดมั่นถือมั่นภายในตัวของแต่ละบุคคล และแต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย การมีส่วนร่วมทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนร่วมทั้งหมดสามารถเข้าใจสถานการณ์ของงานโดยภาพรวมทั้งหมด โดยเฉพาะการทำให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของงาน กลุ่ม องค์กร ที่อยู่ในกระบวนการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ วางแผนและดำเนินงานที่ส่งผลให้เกิดการอุทิศตนในการปฏิบัติงานนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามแนวทางที่ได้วางไว้

กระบวนการมีส่วนร่วมได้ถูกนำเสนอเป็นแนวคิดในการพัฒนาประเทศตั้งแต่ในช่วงปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา โดยใช้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 5 มาจนถึงปัจจุบัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) บรรจุการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการสนับสนุนการพัฒนาที่สนับสนุนให้ชาวบ้านได้ช่วยเหลือตนเองและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น นับตั้งแต่การรัฐสภาปัญหา การหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งริเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาของตนเองและของชุมชนในส่วนที่สามารถกระทำได้ โดยรัฐเป็นผู้เข้าไปกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชนและภาคเอกชนมากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) สนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชน และประชาชนในการแก้ไข และพัฒนาสังคมชนบท โดยเน้นบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมท้องถิ่นสนับสนุนให้มีองค์กร เพื่อประสานการดำเนินงานขององค์กรชุมชนและประชาชนของท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและถาวร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เน้นสร้างชุมชนให้เข้มแข็งด้วยตัวของชุมชนเอง ส่งเสริมการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายชุมชนที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติของชุมชน โดยใช้กลไกทางสังคมเป็นจุดร่วมโดยรัฐเป็นผู้ให้ความรู้ชุมชนเพื่อเสริมสร้างการพัฒนา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้เน้นการพัฒนาคุณภาพของคน เพื่อก้าวสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบสุขภาพ พัฒนาระบบการศึกษา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก้ไขปัญหาสังคมและปัญหาความยากจน โดยกระบวนการทุกอย่างจะเน้นที่กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ทำการสำรวจ พัฒนา และวิจัยชุมชนให้ได้ฐานข้อมูลที่ทันสมัย ส่งเสริมปราชญ์ชุมชนเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างภูมิคุ้มกันให้กับสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในทุกขั้นตอนการพัฒนา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ซึ่งจะเริ่มใช้งานในปี พ.ศ.2555-2559 ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชนระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศรวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมทุกภาคส่วน ให้ทุกภาคส่วนของสังคมทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มที่และเกื้อกูลกัน เพื่อสร้างให้เกิดเป็นสังคมที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ อันนำไปสู่ความยั่งยืนของสังคม

2.4 แนวคิดวงจรเดมมิ่ง

วงจรเดมมิ่งเป็นวัฏจักรของการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ เป็นระบบการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบผ่าน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) โดยเป็นการดำเนินการอย่างมีคุณภาพ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น และจะต้องมีการตรวจสอบการดำเนินงานอย่างเป็นระยะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและแก้ไขปัญหา ส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานในการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน จนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น (พิชญ์ณัฐา งามมีศรี, 2552)

การวางแผน (Plan) เป็นขั้นตอนสำคัญในการวางแผน เพื่อกำหนดใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ โดยจะต้องมีการพิจารณาบริบทการดำเนินงาน ทุนและทรัพยากรของโครงการก่อนการดำเนินงานจริง และมีการปรับปรุงแผนการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลาที่มีการดำเนินงาน

การดำเนินงาน (Do) เป็นขั้นตอนการลงมือทำตามแผนการดำเนินงานที่ได้มีการวางแผนไว้ โดยขั้นตอนในการดำเนินงานนี้ ผู้ดำเนินการทุกคน ทุกระดับจะต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับแผนในการดำเนินงาน เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติทุกส่วนทำงานได้อย่างราบรื่น

การตรวจสอบ (Check) เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน เพื่อเปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้ และตรวจสอบเนื้อหาสาระของการดำเนินการว่า มีความเพียงพอที่จะสร้างความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ในแผนการดำเนินการหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินการควรตรวจสอบวิธีการดำเนินงาน เพื่อหาจุดบกพร่องในการดำเนินงานโดยด่วน

การปรับปรุง (Act) เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นผลมาจากการตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อสร้างความสมบูรณ์ของการดำเนินงาน และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการดำเนินงานต่อไป

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จะสำเร็จได้ต้องอาศัยกลุ่มคนในชุมชนที่มุ่งมั่นอุทิศตัวเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดกับชุมชน แต่หากกลุ่มคนนี้จำกัดอยู่ในวงเล็ก ๆ เฉพาะทีมวิจัยชุมชนไม่ได้ขยายกว้างออกไป ก็คงไม่อาจมีพลังเพียงพอจะนำการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ต่อเนื่องและยั่งยืนให้เกิดความชัดเจนได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีความเชื่อว่าชุมชนไม่อาจพึ่งพากลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานเดียวได้ จำเป็นต้องทำให้เกิดการขยายตัวของกลุ่มคนกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มนี้ (นักวิจัยชุมชน) ไปสู่เครือข่ายเพื่อการพัฒนาการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนที่เข้มแข็งและประสบความสำเร็จได้ การผสมผสานจากทุกภาคส่วนของชุมชนให้เกิดขึ้นเป็น ‘เครือข่าย’ (network) เพื่อขยายตัวไปสู่การเป็น ‘กระบวนการพัฒนา CBT’ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ CBT ดังนั้นการสร้างเครือข่าย (network building) จึงนับเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่พี่เลี้ยงนักวิจัยชุมชนต้องให้ความสนใจ ลงมือผลักดันให้เกิดขึ้นจริงและเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถ้าพี่เลี้ยงสามารถทำได้ก็จะพบเพื่อนร่วมทางระหว่างการทำงานที่มีพลังหนุนส่งให้การทำงานพัฒนา CBT ด้วยกระบวนการ CBR เคลื่อนไปสู่ความสำเร็จในที่สุด
2. การสร้างเครือข่ายให้สำเร็จนั้นอาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติได้ในบางกรณี แต่ในขณะเดียวกัน การมีแกนนำกลุ่ม (leading agent) คือทีมวิจัยชุมชนให้กลายเป็นผู้ริเริ่มในการดึงดูดภาคีต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานนักกำลังร่วมกันในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน แต่ไม่ว่าเครือข่ายจะเกิดในแนวทางใดก็ตาม สำคัญคือพี่เลี้ยงนักวิจัยชุมชนผู้เกี่ยวข้องกับสร้างเครือข่าย ต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้กับ ‘แนวทางปฏิบัติ’ เพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายและแกนนำชุมชนที่เข้มแข็งไปด้วย (ศุภลักษณ์ และคณะ, 2557)

2.5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564)

มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ยุทธศาสตร์ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุล และความยั่งยืน

- 1) **พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน** โดยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ เสริมสร้าง พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวและบริการ ให้ครอบคลุมทุกรูปแบบ และส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศ ในประเทศไทย รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้นำคุณภาพ ของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการระดับโลก
- 2) **พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการอย่างยั่งยืน** โดยการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการ ตั้งอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ได้แก่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ การส่งเสริมสร้างสรรคนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนผู้ประกอบการ ให้ใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ การดูแลรักษาและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นต้น
- 3) **สร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการ ทั้งในเชิงพื้นที่เชิงเวลา ฤดูกาลและรูปแบบการท่องเที่ยว** โดยการส่งเสริมความสมดุลเชิงพื้นที่ในการท่องเที่ยว ทั้งในแง่การกระจายรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดตั้งเขตพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ที่มีศักยภาพ การพัฒนาการท่องเที่ยวในเมืองรอง การพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาสินค้าและบริการที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น และการส่งเสริมความสมดุลเชิงเวลาและฤดูกาล ในการท่องเที่ยว ได้แก่ การสร้างสรรคกิจกรรมหรือเทศกาลประจำปี ในพื้นที่ต่างๆ การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ (Man - Made Attractions) เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

- 1) **พัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว** โดยการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งในการเดินทางเข้าสู่ประเทศ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยกกระด้นระบบขนส่งสาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการเดินทางอื่นๆ พัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับนักท่องเที่ยว เพิ่มเส้นทางและจำนวนเที่ยวบินระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง
- 2) **พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว** โดยการปรับปรุงระบบการตรวจคนเข้าเมือง ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการเดินทางผ่านแดน ปรับปรุงป้ายบอกทางและป้ายสัญลักษณ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่ง เพิ่มจุดบริการ Free - WiFi ใน

แหล่งท่องเที่ยว จัดทำระบบบัตรโดยสารเดียวที่ใช้ได้ กับทุกช่องทางการเดินทาง พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนทั้งมวล (Tourism for All) ได้แก่ ห้องน้ำคนพิการ ทางลาด ราวจับ เป็นต้น และพัฒนาแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

- 3) **พัฒนาระบบความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว** โดยการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ได้แก่ กล้องวงจรปิด เครื่องแปลภาษา การติดตั้งไฟในสถานที่ท่องเที่ยว อุปกรณ์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเบื้องต้น จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว ส่งเสริมสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปรับปรุงสุขาสาธารณะ การจัดการขยะและระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

- 1) **พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด** โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องความต้องการ ของตลาดแรงงาน สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวสนับสนุนบุคลากรให้มีสมรรถนะ ขึ้นพื้นฐานตามตำแหน่งงาน และได้รับการฝึกอบรมที่ได้มาตรฐานสากล
- 2) **ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์ จากการท่องเที่ยว** โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทักษะธุรกิจพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจใหม่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพิ่มช่องทาง การลงทุนและพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้แก่ ภาคเอกชน ภายใต้หลักการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม Thailand ๔.๐

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

- 1) **เสริมสร้างภาพลักษณ์ คุณภาพ และความปลอดภัยให้กับประเทศไทย** โดยการพัฒนาภาพลักษณ์ และความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มุ่งเน้นการสื่อสารคุณค่าและภาพลักษณ์ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวอดนิยาม (Preferred Destination) ที่มีคุณภาพสูงต่อนักท่องเที่ยว การทำการตลาดเป้าหมายและสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว ผ่านช่องทางต่างๆ ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยและมาตรการป้องกันของ

ประเทศไทย ข้อควรปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัย และสิ่งที่ควรกระทำในกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมการบังคับใช้และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวและสาธารณชน

- 2) ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยว และกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่างๆ โดยการส่งเสริมการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วไป กลุ่มตลาดระดับกลาง - บน (มีรายได้ ส่วนบุคคลสูงกว่า ๒๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐต่อปี) ในพื้นที่ตลาดที่มีศักยภาพ และการทำการตลาดแบบเฉพาะกลุ่มสำหรับ นักท่องเที่ยวกลุ่มความสนใจพิเศษ เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสิ่งแวดล้อมและนิเวศ
- 3) ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ด้วยการสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้เป็นที่เข้าใจในเวทีโลก อาทิ การสร้างคุณค่าความเป็นไทยในสินค้าและบริการต่างๆ ผ่านสัญลักษณ์ “Thainess” บนสินค้า และบริการที่คงอัตลักษณ์ความเป็นไทย การสื่อสารเอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางสื่อต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ การจัดแสดง Roadshow เป็นต้น และการส่งเสริมเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคและจังหวัด โดยการพัฒนาแบรนด์และการสื่อสารถึงความแตกต่างของภาคและจังหวัดต่างๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) การสื่อสารเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์ผ่านช่องทางการตลาดที่เป็นที่นิยมในกลุ่มเป้าหมาย
- 4) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุลเชิงพื้นที่และเวลา โดยการสร้างการรับรู้สินค้า บริการ และแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล อาทิ การจัดกิจกรรม เทศกาล และงานประเพณี ประจำถิ่นในแต่ละเดือน การสร้างความนิยมของจังหวัดท่องเที่ยวรอง เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริม การขายแพ็คเกจการท่องเที่ยวร่วมกับภาคเอกชน เป็นต้น และการส่งเสริม “ไทยเที่ยวไทย” ได้แก่ การสร้างค่านิยม การเดินทางท่องเที่ยวในประเทศให้แก่คนไทยทุกคนในทุกเพศทุกวัย การส่งเสริมการตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มสุขภาพสตรี รวมถึงการสนับสนุนมาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมการใช้จ่าย ช่วงการท่องเที่ยว อาทิ มาตรการการลดหย่อนทางภาษี
- 5) ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีในการทำการตลาด ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการทำการตลาด ได้แก่ การร่วมมือกับชุมชนในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการ ทางการท่องเที่ยว ให้สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและสอดคล้องกับแบรนด์จังหวัด การส่งเสริมการตลาดร่วมกันระหว่าง ภาครัฐและภาคเอกชน และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการตลาด เช่น การสนับสนุนการพัฒนาและต่อยอด แอปพลิเคชันที่ส่งเสริมการทำการตลาด เพิ่มประสิทธิภาพหน่วยงานที่รับผิดชอบการตลาดดิจิทัล ทั้งในด้านการดูแล บริหาร และวิเคราะห์สถิติ ข้อมูลออนไลน์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการบริหารจัดการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

- 1) ส่งเสริมการกำกับดูแลการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้างการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานระดับนโยบาย โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดนโยบาย ประสานงาน กำกับติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน ส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่หน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ขับเคลื่อนแผนและการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชาติ พัฒนากระบวนการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ จัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานในทุก ระดับ ผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism: CBT) จัดให้มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการภาวะวิกฤต ด้านการท่องเที่ยวในทุกมิติ
- 2) ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยการทบทวนแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ในปัจจุบัน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง กำหนดบทบาท และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อระเบียบด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความเข้าใจในระเบียบและกฎหมายด้านการท่องเที่ยว
- 3) สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชนและการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว อาทิ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการลงทุนต่างๆ และการจัดตั้งหน่วยบริหารและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดทำ Tourism Intelligence Center และสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลกลาง แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน
- 4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการประสานความร่วมมือกับนานาประเทศในการส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวและการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ระดับต่างๆ เช่น APEC ASEAN GMS ACMECS IMT - GT สนับสนุนให้ตัวแทนประเทศไทยในองค์กรและหน่วยงานต่างๆ มีบทบาทในเวทีนานาชาติ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว ในระดับภูมิภาค เช่น การลดขั้นตอนการเดินทางเข้าประเทศ การตรวจลงตราและใบขับขี่ที่ครอบคลุมทั้งภูมิภาค เป็นต้น ส่งเสริมความสัมพันธ์ในรูปแบบเมืองพี่เมืองน้องด้านการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North South Economic Corridor: NSEC) และส่งเสริมการตลาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภาพรวมของกลุ่มประเทศ ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยการจัดประชุมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานแผนโครงการวิจัยกับเครือข่ายชุมชนตำบลคลองน้ำไหล มีการดำเนินการเตรียมความพร้อมของโครงการในเครือข่ายกลุ่มการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ พลังงาน เพื่อสรรหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการดำเนินงานวิจัย และสำรวจหากกลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อนำไปสู่การร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และมหาวิทยาลัย โดยขอความร่วมมือกับองค์กรรัฐในพื้นที่ โดยมีการจัดประชุมเพื่อหากรอบแนวทางความร่วมมือของหน่วยงาน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวให้นำไปสู่แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหล

วิธีการศึกษา

เนื่องจากชุมชนคลองน้ำไหลเป็นชุมชนอนุรักษ์พลังงาน ที่มีความเข้มแข็งในการพัฒนา และได้รับรางวัลชุมชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์พลังงานมาอย่างต่อเนื่อง ทีมผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลชุมชนจากฐานข้อมูล ร่วมกับการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว เพื่อยกระดับแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวิทยาการประเภทแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ อุตุสาหกรรมและเทคโนโลยี ผู้ศึกษาจึงนำแนวทางการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นแนวทางในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกับการสังเกต สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยว

พื้นที่ดำเนินการวิจัย

แหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานในพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 แห่ง ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล
2. แหล่งเรียนรู้เตาเผาถ่าน 200 ลิตร
3. แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
4. แหล่งเรียนรู้เตาเตาซูปเปอร์อั้งโล่
5. แหล่งเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพลังงานแสงอาทิตย์
6. แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวล
7. แหล่งเรียนรู้พลังงานแสงอาทิตย์

8. แหล่งเรียนรู้พลังงานจากน้ำตก
9. แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวลในโรงเรียน
10. แหล่งเรียนรู้ตามณฑล

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มวิทยากรแหล่งเรียนรู้ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ชาวบ้าน กลุ่มต่างๆ ในชุมชน ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการ การสังเกต สัมภาษณ์ ร่วมประชุมกลุ่มย่อยและการประเมินผล

การตรวจสอบข้อมูล

ทีมผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อความเชื่อถือได้ของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทีมผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์และใช้แบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวิทยาการมาทำการวิเคราะห์และสรุปผล และทำการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากทั้งการสังเกต สัมภาษณ์และการใช้แบบประเมิน เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

วิธีการศึกษา

เพื่อให้ได้แนวทางในการจัดทำแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานตำบล คลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ทีมผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ทุนและศักยภาพแหล่งเรียนรู้ทั้ง 10 แหล่ง ร่วมกับแกนนำที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งสนับสนุนทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ และทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน และทำการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

1. การประชุมเพื่อสรรหากลุ่มแกนนำเป้าหมายทางด้านการท่องเที่ยว

คณะผู้วิจัย ดำเนินการจัดประชุมโครงการแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหล องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลร่วมกับหัวหน้าสำนักงานปลัด ได้ชี้แจงรายละเอียดในโครงการวิจัยและรายละเอียดในการลงพื้นที่ศึกษาศักยภาพของชุมชนเพื่อให้มีความสอดคล้องของข้อมูลและตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ทั้งนี้ได้ชี้แจงสถานการณ์วิจัย กระบวนการดำเนินงานวิจัยตลอดจนการทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม

ภาพที่ 1 การจัดประชุมเพื่อสรรหากลุ่มแกนนำเป้าหมายทางด้านการท่องเที่ยว

ที่มาจาก : การประชุมร่วมกับชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

2. การประชุมระดมความคิดเห็นและสำรวจพื้นที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

คณะผู้วิจัยมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อดำเนินการสำรวจหาแหล่งเรียนรู้เป้าหมายของชุมชนเพื่อเข้าร่วมในโครงการวิจัย นำไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานตามแผนโครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล แหล่งเรียนรู้กิจกรรมด้านอนุรักษ์พลังงานในชุมชนอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองน้ำไหล โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้

ภาพที่ 2 การประชุมระดมความคิดเห็นและสำรวจพื้นที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

ที่มาจาก: การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ตำบลคลองน้ำไหล

3. การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

ทีมวิจัยและชุมชนร่วมศึกษาศักยภาพแหล่งเรียนรู้กิจกรรมด้านพลังงานได้พบแหล่งกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการเน้นประสบการณ์ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการประชุมระดมความคิดเห็นในแต่ละชุมชนที่มีศักยภาพ เป็นการหาข้อสรุปร่วมกันวิเคราะห์ ข้อมูล หาจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาสสำหรับชุมชน โดยการจัดประเด็นที่เหมือนกัน หรือต่างกันและนำมา วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชุมส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย กลุ่มแกนนำแหล่งเรียนรู้ บุคลากรโรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้ ผู้ประสานงานโครงการ และคณะผู้จัดทำโครงการวิจัย นำข้อมูลที่ผ่านมากระบวนการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและชุมชนนำมาพัฒนาเป็นแผนยุทธศาสตร์ทางการท่องเที่ยวเพื่อใช้เป็นแผนการในการพัฒนาชุมชน

4. การคืนข้อมูลให้แก่ชุมชนและการบูรณาการเรียนรู้สู่ชุมชน

ทีมวิจัยมีการประสานงานจัดการประชุมกลุ่มแกนนำด้านการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล เพื่อสรุป ประเด็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานร่วมกับชุมชน มีการนำเสนอข้อมูลโครงการด้านการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์ให้แก่เครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมทดลองแหล่งเรียนรู้ เพื่อประเมินศักยภาพแหล่งเรียนรู้จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยเป็นการบูรณาการการเรียนการสอน ร่วมกันระหว่างชุมชนและสถาบันการศึกษา

ภาพที่ 3: การบูรณาการเรียนการสอนร่วมกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ที่มาจาก: การบูรณาการเรียนร่วมกันระหว่างชุมชนและมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

พื้นที่ดำเนินการวิจัย

แหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานในพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหลและพื้นที่ส่วนกลางที่สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 13 แห่ง ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล
2. แหล่งเรียนรู้เตาเผาถ่าน 200 ลิตร
3. แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
4. แหล่งเรียนรู้เตาซูเปอร์อั้งโล่
5. แหล่งเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพลังงานแสงอาทิตย์
6. แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวล
7. แหล่งเรียนรู้พลังงานแสงอาทิตย์
8. แหล่งเรียนรู้พลังงานจากน้ำตก
9. แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวลในโรงเรียน
10. แหล่งเรียนรู้เตาผดถ่าน
11. กลุ่มโฮมสเตย์
12. กลุ่มแม่บ้านเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
13. กลุ่มผู้อำนวยการอำนวยความสะดวกยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยว

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มวิทยากรแหล่งเรียนรู้ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล คลองน้ำไหล ชาวบ้าน กลุ่มต่างๆ ในชุมชน ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ น้ำตกคลองลาน ภาควิชาที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย การสังเกต สัมภาษณ์ ร่วมประชุมกลุ่มย่อยและการ ประเมินผล

การตรวจสอบข้อมูล

ทีมผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อความเชื่อถือได้ของ ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทีมผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์และใช้แบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะ วิทยาการมาทำการวิเคราะห์และสรุปผล และทำการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเปรียบเทียบข้อมูล จากทั้งการสังเกต สัมภาษณ์และการใช้แบบประเมิน เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและมีความ น่าเชื่อถือมากที่สุด หลังจากนั้นทีมผู้วิจัยได้ทำการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อ การอนุรักษ์พลังงาน โดยมีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงาน และนำข้อมูลที่ได้มา ทำการวิเคราะห์และจัดทำแผนการจัดการท่องเที่ยวต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาชุมชนตำบลคลองน้ำไหลมีศักยภาพในเรื่องแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงาน โดยมีข้อมูลพื้นฐานของชุมชนตำบลคลองน้ำไหลในการพัฒนาร่วมกันกับทีมวิจัยของมหาวิทยาลัย ซึ่งเน้นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนในการลงพื้นที่วิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามมาตรฐานการบริหารแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีแกนนำที่มีความสนใจประเด็นการท่องเที่ยวทำงานผ่านการสนับสนุนจากทีมวิจัยและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ในการขับเคลื่อนโครงการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงาน เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนและเตรียมความพร้อมทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยโดยประกอบไปด้วย

1. เพื่อศึกษาบริบทการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์พลังงานตำบลคลองน้ำไหล
2. เพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

4.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

จากการลงสำรวจพื้นที่และรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ด้านพลังงานในชุมชนพบว่าแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์พลังงานโดยมีประชาชนชาวบ้านเป็นผู้นำดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย

4.1.1 แหล่งเรียนรู้เตาเผาถ่าน 200 ลิตร

ศักยภาพการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

กิจกรรมเตาเผาถ่าน 200 ลิตร เกิดแนวคิดจากคนในชุมชนมีความต้องการที่จะลดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเห็นว่าไม้สดจากธรรมชาติที่เป็นเศษไม้อยู่ตามสวนนา ทิ้งไว้ไม่เกิดประโยชน์ และชุมชนยังนำความรู้มาประยุกต์ปรับปรุงข้อบกพร่องจากที่ได้ไปดูงานมาพัฒนาเป็นเตาเผาถ่าน 200 ลิตร โดยสามารถนำเศษไม้ทุกชนิดมาเผาได้หมด ทำให้การผลิตถ่านนั้นมีคุณภาพและได้ผลิตภัณฑ์เป็นน้ำส้มควันไม้ไล่ศัตรูพืช แม้แต่ต้นมันสำปะหลังที่เป็นพืชเศรษฐกิจก็สามารถนำมาเผาเป็นถ่านได้ เป็นภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ แปลกใหม่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตำบลคลองน้ำไหล ซึ่งกลุ่มวิทยากรมีข้อมูลและการนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวได้น่าสนใจ เข้าใจง่ายทั้งป้ายสื่อความหมาย ขั้นตอนการผลิตถ่าน แผ่นพับจากทางองค์การบริหารส่วนตำบล และการนำเสนอจากวิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

การเข้าถึงได้สะดวกจากถนนหลักผ่านทางหมู่ 6 บ้านบึงหล่ม ซึ่งเป็นที่ดำเนินการกิจกรรมโดยใช้พื้นที่บ้านของวิทยากรคือนางสมจิตร กลิ่นซ้อน และนายเฉลียว กลิ่นซ้อน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 50 คน โดยใช้พื้นที่บริเวณลานอเนกประสงค์ของบ้าน แต่หากยังจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใน

แหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้สนใจที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ และเสริมความหลากหลายของกิจกรรม

การบริหารจัดการ

แหล่งเรียนรู้สามารถให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบลได้ รวมถึงคำแนะนำทางการท่องเที่ยว ระเบียบกฎ กติกาในแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมคนในพื้นที่ให้มีอาชีพเสริม แหล่งเรียนรู้ปลูกจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งเรียนรู้ทั้งนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน มีการนำเสนอความรู้ในการประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี บริเวณแหล่งเรียนรู้มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4 :กิจกรรมเตาเผาถ่าน 200 ลิตร

ที่มาจาก : การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.2 แหล่งเรียนรู้เตาประหยัดพลังงาน

การถ่ายทอดความรู้การใช้เตาประหยัดพลังงาน ลดค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ และการผลิตเตาจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับกลุ่มเตาซูเปอร์อั้งโล่ การจัดกิจกรรมสอนผ่านวิธีการเตรียมดิน การย่ำดิน การตากดิน การปั้นเตา การตากเตา การแต่งเตา การเผาเตา และการใส่เชื้อเตา วิทยากรประจำกลุ่มสามารถจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้สนใจได้ โดยมีสถานที่ทำการหลักอยู่ที่หมู่ 28 บ้านคลองด้วน อบต.คลองน้ำไหล และทางพลังงานกำแพงเพชร ได้ส่งตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านไปดูงานที่โคราช พอกลับมาหลายคนก็มีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องของพลังงานทดแทนว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวมาก และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับในครัวเรือน ดังนั้นจึงได้มีกลุ่มพลังงานทดแทน โดยเริ่มจากกลุ่มคนที่มีความสนใจ ซึ่งแรกเริ่มไม่มีการรวมกลุ่มกันทำ ต่างคนต่างทำ โดยคนที่คิดทำก็เพื่อที่ต้องการแก้ปัญหาในครอบครัว ในชุมชนของตนเองในด้านของการลดรายจ่าย สร้างรายได้เพิ่ม รวมถึงเรื่องของการรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน อีกทั้งเรื่องของ การแก้ปัญหาในชุมชนโดยเฉพาะในเรื่องของกลิ่นเหม็นจากสุกรหรือพวกสัตว์ที่มีมูล จะทำอย่างไรให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด จึงได้เกิดการรวมกลุ่มขึ้นมาโดยจะมีพลังงานจังหวัดกำแพงเพชร กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก และอบต.คลองน้ำไหล ได้เข้ามาหนุนเสริมในเรื่องของพลังงานทดแทนที่มีอยู่ทั้งหมด 6 ชนิด คือ 1. เตากลอบชีวมวล 2. เตาย่างไร้ควัน 3. เตาสูเปอร์อั้งโล่ 4.เตาเศรษฐกิจ 5.เตาถ่าน 200 ลิตร

และ 6. บ่อหมักแก๊สจากมูลสัตว์ โดยการนำวัสดุเหลือใช้ที่อยู่หัวไร่ปลายนา มาทำให้เกิดประโยชน์ โดยการเอามาเผาถ่าน ลองผิดลองถูก พอหลังๆ เริ่มทำได้อย่างจริงๆ จังๆ ก็มีหลายคนประสบผลสำเร็จ จนสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนจนเห็นผลได้อย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าท้องถิ่นของเราจะมีดีส่วนหนึ่ง แต่บางส่วนก็อาจจะยังไม่ได้ดีพอ เพราะฉะนั้นเมื่อมีโอกาสไปเรียนรู้ จึงควรนำความรู้ที่ได้จากแต่ละท้องถิ่นกลับมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ภาพที่ 5 :เตาซูปเปอร์อั้งโล่ เตาย่างไร้ควัน และเตาแก๊สชีวมวล

ที่มาจาก : การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.3 แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

เป็นการรวมกลุ่มพลังงานทดแทนบึงกลุ่ม เพื่อเป็นการนำความรู้ทางช่างมาเรียนรู้ถ่ายทอดซึ่งกันและกันจนเกิดเป็นเตาอย่างไร้ควันที่สามารถลดการใช้พลังงาน ลดเวลาในการย่าง ไม่มีควัน ทำให้ผู้บริโภคมีสุขภาพดี การจัดกิจกรรมบริเวณลานหน้าบ้านวิทยากรของกลุ่มพลังงานทดแทนบึงกลุ่ม ซึ่งสามารถรองรับกลุ่มผู้สนใจได้ในจำนวนจำกัดรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

พื้นที่บริเวณแหล่งเรียนรู้มีพื้นที่ที่จำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว แต่สามารถเดินทางได้สะดวกซึ่งอยู่บนถนนหลักของหมู่ 6 สามารถจอดรถยนต์ส่วนบุคคลได้จำนวนจำกัด สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้ดีขึ้น เช่น ห้องน้ำชายหญิง ลานอเนกประสงค์ บริเวณแหล่งเรียนรู้ที่สามารถรับรองการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้

การบริหารจัดการ

เจ้าของแหล่งเรียนรู้ นายณัฐนนท์ จักกระโทก เป็นผู้รับผิดชอบดูแลแหล่งเรียนรู้โดยประสานงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

ภาพที่ 5: แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ที่มาจาก : การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.4 แหล่งเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพลังงานแสงอาทิตย์

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

ศูนย์การเรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพลังงานแสงอาทิตย์มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเลี้ยงไส้เดือนในวงบ่อ กิจกรรมเตาเผาถ่าน 200 ลิตร ซึ่งได้ผลิตภัณฑ์ออกมาเป็นน้ำส้มควันไม้ การแปรรูปสินค้าทางการเกษตรและการจัดจำหน่ายสินค้าให้แก่ชุมชน

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

ศูนย์การเรียนรู้สามารถเดินทางได้สะดวก มีอาคารอเนกประสงค์ที่สามารถใช้รับรองนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มได้ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีความพร้อม เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำภายในศูนย์เรียนรู้

การบริหารจัดการ

มีการรวมกลุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าทางการเกษตร โดยมีกิจกรรมการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรจากโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น เนื้อหมอบแห้ง ผลไม้อบแห้ง มีกิจกรรมการเรียนรู้ด้านพลังงานอื่น ๆ คือ เตาเผาถ่าน 200 ลิตร น้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือนวงบ่อ มีศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถรองรับกลุ่มผู้สนใจ

ภาพที่ 6: โรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสุกร

ที่มาจาก : การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.5 แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวลโรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนไม่เกิน 50 คน โดยนักเรียนสามารถเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลกิจกรรมในโรงเรียน เช่น การใช้จักรยานสูบน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร การปลูกผักปลอดสารพิษในโรงเรียน บ่อหมักก๊าซชีววมวล ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งมีแกนนำนักเรียนที่สามารถอธิบายและสาธิตให้นักท่องเที่ยวได้ดี และมีการบริการด้วยอัธยาศัยที่ดี

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

โรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้เป็นพื้นที่กว้างขวางสามารถเดินทางเข้าได้สะดวกด้วยรถบัสหรือรถยนต์ส่วนตัว รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีความพร้อม เช่น ห้องน้ำหญิง ห้องน้ำชาย ที่จอดรถ ร้านค้า ภายในโรงเรียน

การบริหารจัดการ

ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลได้ประชุมคัดเลือกพื้นที่ติดตั้งจักรยานสูบน้ำพลังงานทดแทน ที่ประชุมได้เสนอในปี พ.ศ. 2557 ได้ติดตั้งจักรยานสูบน้ำในชุมชนจำนวน 3 หมู่บ้าน ในปี 2558 เสนอให้ติดตั้งในโรงเรียนใน จึงได้พิจารณาว่ามีความพร้อม ทั้งสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ที่ประชุมได้เสนอโรงเรียนโดยให้พิจารณาหลายๆโรงเรียน และได้ข้อสรุปร่วมกันคือโรงเรียนบ้านคลองใหญ่ใต้ และโรงเรียนบ้านท่าช้าง โรงเรียนใช้พื้นที่บริเวณว่างเปล่าให้นักเรียนปลูกผักร่วมกัน มีข้อตกลงร่วมกันในการจัดการ การไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ให้ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักแทนปุ๋ยเคมี ใช้น้ำส้มควันไม้ขับไล่แมลงแทนสารเคมีฆ่าแมลง ครู นักเรียน และประชาชนในตำบลเกิดการตื่นตัว การขยายแนวคิดสู่โรงเรียนอื่นๆ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนและนอกชุมชน เพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน สร้างความเป็นพลเมืองสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชน ไม่เป็นผู้ทำลายสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ร่วมกันทุกกลุ่มวัย การสร้างความรักความสามัคคีในชุมชน

ภาพที่ 7: จักรยานสูบน้ำพลังงานทดแทน ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ และบ่อหมักก๊าซชีวภาพ

ที่มาจาก : การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.6 แหล่งเรียนรู้พลังงานก๊าซชีววมวล

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

การเสริมสร้างความเข้มแข็ง การต่อยอดงานขยายบทบาท ขยายงานสร้างเครือข่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่ และเพิ่มศักยภาพจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อการถ่ายทอดการผลิต มีการวางแผนงาน และมีวิทยากรประจำกลุ่ม เพื่อให้มีการเผยแพร่ความรู้ วิทยากร นายณัฐนนท์ จักกระโทก หมู่ 6 บึงหล่ม ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งเรียนรู้ เต่าเผาถ่าน 200 ลิตร ใช้บริเวณบ้านตนเองในการรองรับผู้สนใจบอกถึงประโยชน์บ่อหมักก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ที่ใช้แทนก๊าซ LPG ได้ 100% เฉลี่ยลดค่าใช้จ่าย LPG ได้ ครั้วเรือนละ 2,400 บาทต่อปี รวมถึงมีการต่อยอดนำน้ำหมักที่ได้จากมูลสัตว์ที่ไหลมาจากบ่อหมักก๊าซชีวภาพนำไปใช้กับพืชทางการเกษตรในพื้นที่ เพื่อปรับสภาพพื้นที่ดินทางการเกษตร และมีการนำมูลสัตว์มาตากแดดขายเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง การนำเสนอกิจกรรมสามารถเข้าใจได้ง่าย ผ่านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ชุมชนได้ทำน้ำหมักชีวภาพกันหลายครอบครัวจากการค้นคว้าหาความรู้ของตนบ้างและการสนับสนุนจากสถานีพัฒนาที่ดิน อบต.คลองน้ำไหลบ้าง วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมื่ออย่างสุดฤดูหนาวชาวบ้านจะปลูกผัก จำพวกผักกาดขาว คะน้า กวางตุ้ง ไม้กั้นในครั้วเรือน ถดูฝนจะปลูกผักตามฤดูกาลที่ ทนต่อฝน เช่น พริก พริกทอง บวบ มะเขือ พริก เป็นต้น จากการลงพื้นที่ที่ผักที่ชาวบ้านปลูกรับประทานเองจะไม่ใช้สารเคมี ใช้ปุ๋ยที่หมักเองคือน้ำหมัก น้ำส้มควันไม้

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

แหล่งเรียนรู้ตั้งอยู่บนเส้นทางหลักของหมู่ 6 ใกล้เคียงกับแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มีความพร้อมทางด้านระบบสาธารณูปโภค แต่ยังคงขาดป้ายบอกทางไปยังแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่แยกสัดส่วนเป็นเพศชายหรือหญิง ร้านค้า ร้านอาหาร

การบริหารจัดการ

มีการจัดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอยและมูลสัตว์ โดยเจ้าของแหล่งเรียนรู้เป็นผู้ควบคุมคุณภาพ มีการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้สามารถแนะนำข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้ รวมถึงคำแนะนำ การปฏิบัติตัวในชุมชน แหล่งเรียนรู้จำเป็นต้องพัฒนาเรื่องการวางแผนด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ความปลอดภัยจากอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพที่ 8: บ่อหมักก๊าซชีวภาพ

ที่มาจาก : การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.7 แหล่งเรียนรู้ตามณฑล

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

เตาต้มหม้อไม้ประสิทธิภาพสูงเป็นกิจกรรมที่ไม่สามารถทำต่อเนื่องได้ตลอดทั้งปี โดยสามารถทำได้เฉพาะช่วงฤดูฝน แต่ด้วยราคาหม้อไม้ตามท้องตลาดที่ไม่ดีนัก จึงทำให้ไม่ได้เปิดเตาต้มหม้อไม้นอกฤดูกาล

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

สภาพแหล่งเรียนรู้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวบริเวณลานอเนกประสงค์ของแหล่งเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานยังมีอยู่จำกัด เช่น ห้องน้ำที่แยกหญิงชาย ร้านค้า ร้านอาหารต่าง ๆ

การบริหารจัดการ

เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งเรียนรู้ทำหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวทั้งการจัดกิจกรรมการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวโดยมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

ภาพที่ 9: แหล่งเรียนรู้ตามณฑล

ที่มาจาก : การลงสำรวจพื้นที่แหล่งเรียนรู้ชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.8 แหล่งเรียนรู้พลังงานจากน้ำตกคลองน้ำไหล

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

น้ำตกคลองน้ำไหลขนาดกลางที่เป็นสถานที่พักผ่อนของคนในชุมชนและคนนอกพื้นที่ ในบริเวณพื้นที่น้ำตกคลองน้ำไหลเจ้าหน้าที่จากอุทยานฯ เป็นคนคอยดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในอุทยานฯ เช่น มีการใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานแสงอาทิตย์ เครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำ จักรยานสูบน้ำ การเดินสำรวจป่า และการพักผ่อนหย่อนใจ

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

10.5 กิโลเมตรจากทางแยกจะถึงน้ำตกคลองน้ำไหลที่อยู่ในการดูแลของสำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช การเข้าถึงพื้นที่การเดินทางไม่สามารถเข้าถึงได้โดยรถบัสขนาดใหญ่ เพราะถนนแคบแต่สามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวได้สะดวกมีที่จอดรถบริเวณหน้าอุทยาน พร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น ห้องน้ำ ร้านค้า ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีเจ้าหน้าที่ของอุทยานเป็นคนดูแลด้านข้อมูลความปลอดภัยให้แก่ักท่องเที่ยว

การบริหารจัดการ

อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองน้ำไหลเป็นผู้รับผิดชอบดูแลพื้นที่ที่มีการติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลและชุมชน

ภาพที่ 10: แผงโซลาร์เซลล์และเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานน้ำ

จากการรวบรวมข้อมูลทางศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลคลองน้ำไหล เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในประเด็นแนวคิดทางการท่องเที่ยว จัดกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสะท้อนข้อมูลสู่ชุมชนในการพัฒนาปัญหาที่จะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวชุมชน ดังนี้

4.1.9 แหล่งเรียนรู้พลังงานแสงอาทิตย์

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

กิจกรรมการเรียนรู้ระบบทำงานของแผงโซลาร์เซลล์ที่ผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ที่ชุมชนใช้ประโยชน์จากการสูบน้ำเข้าบึงเพื่อใช้ในการทำการเกษตร

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

มีการใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์แต่สถานที่ติดตั้งบริเวณบึงหล่มยังอยู่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นและขาดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวทั่วไปไม่ทราบ นอกเหนือจากมีกลุ่มคณะศึกษาดูงานที่สนใจเฉพาะด้านเท่านั้น โดยรวมแล้วอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองน้ำไหลมีความพร้อมมากกว่าในการรองรับนักท่องเที่ยว

การบริหารจัดการ

มีการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ทั้งในส่วนของอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองน้ำไหล และบริเวณบึงหล่มที่รับผิดชอบโดย องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งสองแหล่ง

4.1.10 องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

เป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้มีการจัดการประชุมจัดงานประจำปีของชุมชน หรือการจัดการงานนิทรรศการเป็นประจำ รวมถึงเป็นแหล่งข้อมูลทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

มีสถานที่เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว สามารถใช้พื้นที่บริเวณลานอเนกประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลในการจัดงานต่างๆ มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือ พร้อมกับมีบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชนในด้านการพัฒนาชุมชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพียงพอต่อการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ร้านค้า ที่จอดรถ ห้องประชุม ลานกิจกรรม และร้านอาหารในบริเวณใกล้เคียง

การบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลร่วมกับชุมชนในการติดต่อประสานงานจากผู้ที่สนใจภายนอก เพื่อจัดเตรียมความพร้อมตามความต้องการ โดยมีผู้เข้าเยี่ยมชมส่วนมากจากหน่วยงานภาครัฐที่มาศึกษาดูงานจากการเก็บสถิติจากหนังสือเยี่ยม

4.1.11 กลุ่มโฮมสเตย์

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

มีการรวมกลุ่มของคนในชุมชนที่เปิดบ้านตนเองเพื่อใช้รองรับนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาเป็นกลุ่มที่สามารถอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เช่น การให้ข้อมูล จัดเตรียมที่พัก อาหาร ห้องน้ำ กิจกรรมร่วมของโฮมสเตย์ และการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

กลุ่มโฮมสเตย์มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในด้านสถานที่ มีบางช่วงเวลาที่ไม่มีนักท่องเที่ยว กลุ่มโฮมสเตย์จะมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์ จึงจำเป็นต้องมีการประสานงานจองที่พักล่วงหน้า เพื่อให้มีการจัดเตรียมความพร้อมให้แก่นักท่องเที่ยว แกนนำกลุ่มเห็นว่าทางกลุ่มจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรของกลุ่มโฮมสเตย์ให้มีทักษะทางด้านบริการทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

การบริหารจัดการ

มีกลุ่มโฮมสเตย์และมีแกนนำที่ติดต่อประสานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

4.1.12 กลุ่มแม่บ้านเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนของกลุ่มแม่บ้านเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการท่องเที่ยว โดยใช้ศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ที่มีมาใช้ดูแลอำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว เช่น การทำอาหาร ขนมของว่าง เครื่องดื่ม การดูแลรักษาความสะอาด การให้ข้อมูล และสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มนักท่องเที่ยว

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

การรวมตัวของแม่บ้านเพื่อการอำนวยความสะดวกของกลุ่มสามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ โดยมีการทำงานร่วมกับส่วนภาครัฐ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลที่ใช้เป็นสถานที่ดูแลอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว การจัดนิทรรศการชุมชน และการประชุม

การบริหารจัดการ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายทั้งทางท้องถิ่น ภาคประชาชน ส่วนราชการได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์โดยผ่านกระบวนการประชาคมระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล การบริหารจัดการตำบลเกิดจากผู้นำตำบลร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำตามธรรมชาติที่ประชาชนคัดเลือกมา กรรมการหมู่บ้านได้มีการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านร่วมกันเน้นการพัฒนาตำบล คือ ผู้นำใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยยึดประโยชน์สุขของประชาชน มีการแบ่งงานออกเป็นกองต่างๆ มีการทำงานอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกัน

4.1.13 กลุ่มอำนวยความสะดวกยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว

แหล่งเรียนรู้วิชาการเข้าถึงโดยรถสาธารณะต่างๆ ส่วนมากนักท่องเที่ยวใช้รถส่วนตัวหรือเช่าเหมารถมาเป็นกลุ่มคณะ

ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว

มีรถของชุมชนที่สามารถใช้ในการขนส่งนักท่องเที่ยวไปตามจุดต่าง ๆ รวมถึงบริเวณที่รถบัสใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองน้ำไหล

การบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนมีการติดต่อประสานงานในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้ข้อมูลจุดจอดรถ ลานจอดรถ และดูแลความปลอดภัยที่ลานจอดรถขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่ชุมชนสามารถจัดเตรียมยานพาหนะในการรับส่งนักท่องเที่ยวได้แต่ต้องมีการแจ้งล่วงหน้า

ตารางที่ 1 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงาน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ - ชุมชนมีความเข้มแข็ง - ชุมชนมีองค์ความรู้ในการอนุรักษ์พลังงาน - มีการนำองค์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์จริง - มีแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานจำนวนมาก - มีทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ - มีระบบจัดการข้อมูลชุมชนอย่างเป็นระบบ - ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนที่สามารถจับต้องได้ - ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือ - ได้รับรางวัลชุมชนอนุรักษ์พลังงานอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยว - พื้นที่อยู่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก - สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ, ร้านอาหาร ฯลฯ - ความสอดคล้องของการสื่อความหมายในทิศทางเดียวกัน - ผู้สื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น - การจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เป็นระบบ - ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์สินค้าน้อย - ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการของกลุ่มโฮมสเตย์ - กิจกรรมการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติมีน้อย - คนในชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน - การดำเนินการทำการตลาดของสินค้าในชุมชน ขาดความน่าสนใจ - ขาดข้อมูลเชิงวิชาการที่สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว
โอกาส	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none"> - กระแสการอนุรักษ์พลังงาน หรือพลังงานทางเลือก ทำให้พื้นที่เป็นแหล่งศึกษาดูงานที่น่าสนใจ - ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก - เป็นตัวแทนชุมชนนำเสนอองค์ความรู้สู่ชุมชนภายนอก - การส่งเสริมจากภาครัฐและภาคเอกชนในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวกระแสรอง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสามารถจัดการด้านการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม - ขาดความรู้ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน - ขาดความต่อเนื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยว - กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้ตลอดทั้งปี

ตารางที่ 2 แผนยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
1. สร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> 1.สร้างกลุ่มด้านการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน 2.สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวข้องกับความรู้ด้านการท่องเที่ยววิถีชุมชนแก่คนในชุมชน 3. นำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในกระบวนการต่างๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 โครงการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนคลองน้ำไหล 1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในชุมชน 1.3 โครงการประเมินผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว 1.4 โครงการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการจัดการท่องเที่ยว
2. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 2. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว 3. ศึกษาและสืบค้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 2.1โครงการสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2.2 โครงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวด้านพลังงาน,ธรรมชาติ และประเพณี 2.3 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการท่องเที่ยว 2. นำเสนอผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ 3. การประชาสัมพันธ์และการทำการตลาดในวงกว้าง 4. การยกระดับการให้บริการ 	<ol style="list-style-type: none"> 3.1 โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลคลองน้ำไหล 3.2 โครงการอบรมผู้นำเที่ยวในแหล่งชุมชนตำบลคลองน้ำไหล 3.3 โครงการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องกับชุมชน 2. แสวงหาความร่วมมือ (MOU) การทำข้อตกลงกับหน่วยงานภายนอก 	<ol style="list-style-type: none"> 4.1 โครงการความร่วมมือเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการจัดทำป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว 2. มีการจัดการภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยว 3. พัฒนาศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ 4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 5.1โครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

4.2 แผนยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชนทำให้ทราบประเด็นที่จำเป็นในการพัฒนาในด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชน จึงจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนคลองน้ำไหลมีทั้งหมด 5 แผนยุทธศาสตร์ 16 กลยุทธ์ และ 11 โครงการโดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลเป็นตัวดำเนินการซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ดังนี้

4.2.1 สร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว

4.2.2 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

4.2.3 การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว

4.2.4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในชุมชน

4.2.5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน

1. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 คือการสร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับกลยุทธ์ 1. สร้างกลุ่มด้านการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน

2. สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวข้องกับความรู้ด้านการท่องเที่ยววิถีชุมชนแก่คนในชุมชน

3. นำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในกระบวนการต่างๆ

ซึ่งยุคปัจจุบันชุมชนมีบทบาทในด้านการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้นทำให้เกิดรูปแบบ “การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism-CBT)” ซึ่งเป็นการจัดการที่มีกลุ่มชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อน การบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยอาศัยการร่วมแรงร่วมใจของชุมชนเจ้าของพื้นที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม อนุรักษ์ทรัพยากร และนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มจากกิจกรรมท่องเที่ยว อันนำมาซึ่งรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน ด้วยคุณประโยชน์ดังกล่าว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงถูกนำมาใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนาท้องถิ่น การท่องเที่ยวโดยชุมชนเติบโตอย่างรวดเร็วระหว่าง ปีพ.ศ. 2560-2564 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12) ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ก็เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ทั้งจากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ยังมีกิจการโฮมสเตย์ที่ดำเนินการโดยอิสระ มีได้ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานท่องเที่ยวของภาครัฐอีกเป็นจำนวนมาก ชื่อเสียงและความสำเร็จของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนหลายแห่ง อาทิเช่น ชุมชนคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมชนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา ชุมชน บ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่ กลายเป็นต้นแบบที่กระตุ้นให้ท้องถิ่นต่างๆ หันมาจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างแพร่หลาย ซึ่งการขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการโดยสมาชิกภายในชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมกลุ่มเป็นคณะบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกในชุมชนให้เป็นตัวแทนของคนในชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหา ส่งเสริมการประกอบอาชีพในชุมชน รวมถึงสร้างความสามัคคีของชุมชนในการรักษาประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สมาชิกชุมชนมีความสำนึกรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 คือการสร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับกลยุทธ์ 1. สร้างกลุ่มด้านการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน

2. สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวข้องกับความรู้การท่องเที่ยววิถีชุมชนแก่คนในชุมชน
3. นำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในกระบวนการต่างๆ

การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้การ บริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต้องปรับตัวโดยเร่งด่วน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศไทย เช่นเดียวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นำมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพสังคมและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี อาศัยต้นทุนทาง ธรรมชาติ และทุนทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษซึ่งเป็นการจัดการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของชุมชนบนพื้นฐานความเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นมีจุดขายที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต การอนุรักษ์ทั้งการพัฒนาในรูปแบบที่มีความยั่งยืนสู่รุ่นลูกหลานเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง การสร้างศักยภาพบุคลากรในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถตั้งแต่การตัดสินใจ วางแผน ดำเนินงาน การสรุปบทเรียน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนที่ จะนำไปสู่ความยั่งยืนได้ เกิดผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยที่ผู้นำชุมชนจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผน โครงสร้าง ระบบกลไกเพื่อขับเคลื่อนชุมชนไปสู่ความสำเร็จ

3. โครงการประเมินผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการจัดการท่องเที่ยว

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 คือการสร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับกลยุทธ์ 1. สร้างกลุ่มด้านการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน

2. สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวข้องกับความรู้การท่องเที่ยววิถีชุมชนแก่คนในชุมชน
3. นำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในกระบวนการต่างๆ

การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลให้ความสำคัญเนื่องจากมีความสำคัญต่อการสร้างรายได้ เพื่อพัฒนา ประเทศอย่างมาก และมีการกระจายไปในหลายภาคส่วนธุรกิจอย่างค่อนข้างชัดเจน จากความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดรายได้จึงมีการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ขยายมากขึ้น เช่น การเพิ่มขึ้นของสถานที่พักค้างคืน การเพิ่มขึ้นของร้านอาหาร และแหล่งบริการอื่นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และการขยายตัวไปในแทบทุกภูมิภาคของไทย ก่อให้เกิดการตื่นตัวเพราะ มอง ว่าเป็นเรื่องง่ายที่จะมีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างเจ้าบ้านและนักท่องเที่ยวที่มาเยือน สร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนและเป็นประโยชน์โดยตรงต่อ คนในชุมชน สำหรับการท่องเที่ยวในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต จากการที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีข้อจำกัดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ซึ่งผู้ดูแล คือ ประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ ว่าจะมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างไร เพราะทรัพยากรทุกอย่างต้องมีข้อจำกัดในการใช้ทั้งสิ้น เมื่อ "ชุมชน" กลายเป็น

"สินค้า" หรือ "เครื่องมือ" ที่เป็นทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ ในขณะเดียวกันเป็นสิ่งที่ทำลายและละเอียดย่อยอย่าง ยิ่ง เหมือนกับการที่ต้องคำนึงถึงความรู้สึก ความยินดีของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการที่จะดำเนินการพัฒนาใดๆจึงต้องให้ความสำคัญต่อชุมชนในระดับต้นๆ และชุมชนต้องได้รับความคำนึงถึงอยู่เสมอ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม การกำหนดทิศทางโดยชุมชน การจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการ ดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของ และมีส่วนในการจัดการ แนวความคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism : CBT) จึงเป็นแนวคิดหลักที่ใช้ในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องมีเกณฑ์มาตรฐานในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุดในด้านการจัดการอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่นสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน และด้านการบริการและความปลอดภัยของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้นำมาซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

4. โครงการหลักยุทธศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสอดคล้องกับกลยุทธ์ คือ

1. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
2. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว
3. ศึกษาและสืบค้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด การนำไปประยุกต์ใช้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึง ซึ่งการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกันจึงต้องอาศัยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย มิใช่การมองไปข้างหน้าเพื่อเท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมองย้อนกลับไปถึงรากเหง้าแห่งความเป็นมาของมนุษย์ในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักแห่งสังคม การที่จะมองไปถึงรากเหง้าแห่งชุมชนต่างๆ ได้ดีเพียงไร จึงต้องหันไปหาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดของมนุษย์ในชุมชนนั้นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงถูกหยิบยกมาพิจารณา และเข้าสู่การประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษา ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความสามารถ ทักษะ และเทคนิคอันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้มวลประสบการณ์รวมทุกด้านที่ผ่านการสืบทอด ปรับปรุง พัฒนาและเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดี สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย การที่จะพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้มีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน เป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษาทุกๆ สถาบันได้ตั้งเป้าหมายไว้สูงสุด เมื่อเป็นเช่นนี้ การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพียงอย่างเดียวเพื่อการพัฒนาจึงยังไม่เพียงพอ เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมและภูมิภาคที่ท้องถิ่นนั้นๆ ตั้งอยู่ การสอดแทรกแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติ การกระทำความดีจึงแตกต่างกันออกไป บางท้องถิ่นมี ส่วนบางท้องถิ่นกลับไม่มี เป็นต้น การที่จะพัฒนาไปได้ดีเพียงใดนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวคิดร่วมหรือแนวคิดกลางของคนในสังคมที่ยอมรับร่วมกัน

5. โครงการสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสอดคล้องกับกลยุทธ์ คือ

1. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
2. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว
3. ศึกษาและสืบค้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลานจังหวัดกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการจัดการพลังงานทดแทนโดยชุมชนจนได้รับการยอมรับทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ได้รับรางวัลและทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีอาณาเขตติดต่อกับน้ำตกคลองน้ำไหล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลาน ซึ่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลานและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลต่างเห็นถึงประโยชน์ร่วมกันที่จะได้รับการพัฒนาพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ช่วยสานประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน เป็นที่มาของรายได้เสริม นอกฤดูการเกษตร โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยต่อยอดจากทรัพยากรเด่นของพื้นที่ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหลได้ถูกพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง แต่จากการศึกษาพบว่ายังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนกับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่เป็นจำนวนมาก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลในฐานะผู้บริหารจัดการพื้นที่จึงควรจัดการสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ถูกต้องและเกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงแก่ชุมชน

6. โครงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสอดคล้องกับกลยุทธ์ คือ

1. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
2. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว
3. ศึกษาและสืบค้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่

สังคมในปัจจุบันมีความตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม เทศกาล รวมถึงมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านมากขึ้น ทั้งนี้การตื่นตัวทางวัฒนธรรมประกอบกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของในแต่ละพื้นที่เป็นจุดกำเนิดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนั้นจะเห็นว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้กลายเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย และประเทศอื่นๆ ได้พยายามที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นในประเทศของตนเอง นอกจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป สำหรับประเทศไทยแล้ว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ ที่สร้างรายได้และการจ้าง

งานให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามที่ท่ามกลางการแข่งขันของตลาดท่องเที่ยวที่สูงขึ้น กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาสืบเนื่องมาเป็นเวลานาน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงจัดโครงการพัฒนากิจกรรมในท้องถิ่นให้มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

7. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน และสอดคล้องกับกลยุทธ์ คือ

1. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
2. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว
3. ศึกษาและสืบค้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย รวมถึงชุมชนตำบลคลองน้ำไหลที่ถือว่าเป็นอีกหนึ่งชุมชนที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและอุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำตกคลองน้ำไหล ซึ่งเป็นแหล่งรวมทรัพยากรทางธรรมชาติและสัตว์ป่านานาชนิด และมีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์พลังงาน เช่น การทำบ่อหมักก๊าซ การทำเตาซูปเปอร์อั้งโล่ เตาอย่างไร้ควัน เตาเผาถ่าน 200 ลิตร จักรยานสูบน้ำโดยใช้โซล่าเซลล์ในการแปรรูปอาหารและผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น ทำให้ชุมชนนี้กลายเป็นชุมชนที่มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ต้องการมาศึกษาทางด้านการอนุรักษ์พลังงาน แต่หากต้องการจะเปิดพื้นที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการและคนในชุมชนในการวางแผนและช่วยสร้างระบบการบริหารจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดี มีมาตรฐาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ห้องน้ำสาธารณะ เป็นต้น มีการแบ่งหน้าที่ของคนในชุมชนสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนหวงแหนท้องถิ่น มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ต่างๆในชุมชน เพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงอุดมสมบูรณ์สู่คนรุ่นหลัง

8. โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับกลยุทธ์คือ

1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการท่องเที่ยว
2. นำเสนอผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่
3. การประชาสัมพันธ์และการทำการตลาดในวงกว้าง
4. การยกระดับการให้บริการ

การพัฒนาพลังงานทดแทนโดยชุมชนจนได้รับการยอมรับทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ได้รับรางวัลและทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมี

หน่วยงานภายนอกเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีอาณาเขตติดต่อกับน้ำตกคลองน้ำไหล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลาน ซึ่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลานและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลต่างเห็นถึงประโยชน์ร่วมที่จะได้รับจากการพัฒนาพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะช่วยสานประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน เป็นที่มาของรายได้เสริม นอกฤดูการเกษตร โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยต่อยอดจากทรัพยากรเด่นของพื้นที่โดยเฉพาะนวัตกรรมการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งชุมชนมีการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน เช่น การพัฒนาเตาอย่างไร้ควัน เตาเศรษฐกิจ เตาอนุรักษ์พลังงาน ป่อหมักก๊าซชีวภาพ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่เน้นต่อยอดองค์ความรู้ในเชิงสร้างสรรค์จากนวัตกรรมในชุมชน และเพื่อให้ผลงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนได้รับการพัฒนาต่อยอดจนเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน จึงควรพัฒนาในสองกระบวนการหลักคือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ที่มีความก้าวหน้าต่อไปอย่างต่อเนื่อง และการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งถือเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับสังคมภายนอกที่จะช่วยให้เกิดการขยายองค์ความรู้สร้างสรรค์

9. โครงการอบรมผู้นำเที่ยวในแหล่งชุมชนคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับกลยุทธ์คือ

1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการท่องเที่ยว
2. นำเสนอผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่
3. การประชาสัมพันธ์และการทำการตลาดในวงกว้าง
4. การยกระดับการให้บริการ

ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หนึ่งในนั้นก็คือ การอบรมผู้นำเที่ยว ผู้นำเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพราะเป็นผู้ที่สามารถสื่อความหมายและถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตามในหลายๆชุมชนยังคงขาดแคลนผู้นำเที่ยวที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้และประสบการณ์ในการสื่อสาร เพราะทักษะเหล่านี้ต้องอาศัยการฝึกฝนหรือการอบรมเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เพื่อสร้างความมั่นใจ ความคล่องเพิ่มทักษะความรู้ ทักษะด้านการสื่อสารเพื่ออธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย จดจำได้ สนุก และได้รับความรู้เพิ่มเติมอย่างถูกต้องเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น หากชุมชนมีผู้นำเที่ยวที่มีศักยภาพ นักท่องเที่ยวจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเป็นอีกหนึ่งชุมชนที่ต้องการบุคลากรที่สามารถเป็นผู้นำเที่ยวที่เข้มแข็ง สำนักรักท้องถิ่น และถ่ายทอดองค์ความรู้จากแหล่งท่องเที่ยว ถ่ายทอดขั้นตอนการผลิตสินค้าที่เกิดจากการอนุรักษ์พลังงาน เช่น การเผาถ่านจากเตาเผาถ่าน 200 ลิตร การทำเตาซูเปอร์อั้งโล่ ป่อหมักก๊าซ เป็นต้น ดังนั้นผู้นำเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหลจึงต้องผ่านการอบรมเพื่อศึกษาข้อมูลที่จะใช้ในการอธิบาย ศึกษาการปฏิบัติตนต่อนักท่องเที่ยว การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ผู้นำเที่ยวจะต้องเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดี มีความสามารถในการอธิบายขั้นตอนการผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยอาศัยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง

10. โครงการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวของตำบลคลองน้ำไหล

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การยกระดับสินค้าและการบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับกลยุทธ์คือ

1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการท่องเที่ยว
2. นำเสนอผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่
3. การประชาสัมพันธ์และการทำการตลาดในวงกว้าง
4. การยกระดับการให้บริการ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยและชุมชน อีกทั้งกระแสการอนุรักษ์พลังงานยังมีความสำคัญกับโลกที่กำลังเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พลังงานเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนตำบลคลองน้ำไหลก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พลังงาน และมีรางวัลการันตีถึงคุณภาพของสินค้าด้านการอนุรักษ์พลังงานมากมาย แม้ว่าทางชุมชนจะได้รับรางวัลมากมาย แต่คนในท้องถิ่นมีเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบในด้านการอนุรักษ์พลังงาน อีกทั้งคนภายนอกส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้จักชุมชนตำบลคลองน้ำไหลว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์พลังงาน ดังนั้นถ้าหากมีการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวในทุกช่องทาง โดยจัดกิจกรรมเพื่อการสร้างภาพลักษณ์และเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวให้คนทั่วไปรู้จักมากขึ้น สร้างความเข้าใจและโน้มน้าวให้คนทั่วไปมีความสนใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทน สร้างกระแสให้คนหันมาสนใจชุมชนตำบลคลองน้ำไหล และสร้างความรู้สึกอยากมาสัมผัสด้วยตัวเอง หากมีผู้คนมาท่องเที่ยวที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลมากขึ้น จะทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้ในการประกอบอาชีพจากการขายสินค้าทางการท่องเที่ยว

11. โครงการความร่วมมือเครือข่ายการท่องเที่ยวตำบลคลองน้ำไหล

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในชุมชนความสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 2 คือ

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
2. แสวงหาความร่วมมือ (MOU) การทำข้อตกลงกับหน่วยงานภายนอก

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ตำบลคลองลานจังหวัดกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการจัดการพลังงานทดแทนโดยชุมชนจนได้รับการยอมรับทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ได้รับรางวัลและทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีอาณาเขตติดต่อกับน้ำตกคลองน้ำไหล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลาน ซึ่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลานและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลต่างเห็นถึงประโยชน์ร่วมที่จะได้รับจากการพัฒนาพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะช่วยสานประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน เป็นที่มาของรายได้เสริม นอกฤดูการเกษตร โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยต่อยอดจากทรัพยากรเด่นของพื้นที่

เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นรูปธรรม จึงควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานให้เกิดเป็นภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่าย โดยต้องเป็นการดำเนินการร่วมกันตั้งแต่กระบวนการต้นทาง ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์ การจัดการท่องเที่ยว กระบวนการกลางทาง ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกระบวนการปลายทาง ได้แก่ การประเมินผลและการพัฒนายกระดับพื้นที่โดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ โดยภาคีที่ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ในฐานะเจ้าของพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว
- อุทยานแห่งชาติคลองลาน ในฐานะผู้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว น้ำตกคลองน้ำไหล
- การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกำแพงเพชร ในฐานะผู้พัฒนาระบบการท่องเที่ยว
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในฐานะผู้ดูแลด้านการตลาดการท่องเที่ยว
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในฐานะสถาบันการศึกษาที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในพื้นที่
- กระทรวงพลังงาน ในฐานะหน่วยงานด้านการกำกับกิจการพลังงานของประเทศ
- ธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกำแพงเพชร ในฐานะผู้เสนอขยายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
- หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

12. โครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานชุมชนคลองน้ำไหลเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน และมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ คือ

1. มีการจัดทำป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว
2. มีการจัดการภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยว
3. พัฒนาศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ
4. พัฒนาลิงอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ตำบลคลองลานจังหวัดกำแพงเพชร เป็นพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในการจัดการพลังงานทดแทนโดยชุมชนจนได้รับการยอมรับทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ ได้รับรางวัลและทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล มีอาณาเขตติดต่อกับน้ำตกคลองน้ำไหล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลาน ซึ่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองลานและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลต่างเห็นถึงประโยชน์ร่วมที่จะได้รับจากการพัฒนาพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะช่วยสานประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน เป็นที่มาของรายได้เสริม นอกฤดูการเกษตร โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยต่อยอดจากทรัพยากรเด่นของพื้นที่

โครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การท่องเที่ยวมีความสะดวกและมีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ โครงข่ายถนน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัย ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ทุกสิ่งล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและการตัดสินใจพักค้างคืนของนักท่องเที่ยว การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่เนื่องด้วยการลงทุนด้านการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนควรจะเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนในชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นการดำเนินงานพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวจึงควรให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาวางแผนการดำเนินการด้วยเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาได้ประโยชน์กับชุมชนและช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล และเพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหล โดยมีกระบวนการทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจากแกนนำแหล่งท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์พลังงาน อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองน้ำไหล กลุ่มโฮมสเตย์องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ที่มีความต้องการใช้แนวคิดทางการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหลแบบมีส่วนร่วมผ่านการจัดทำโครงการวิจัย

สรุปผลการศึกษา

ทุนและทรัพยากรแหล่งเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์พลังงานในพื้นที่ตำบลคลองน้ำไหล

จากการศึกษาบริบทแหล่งท่องเที่ยวตำบลคลองน้ำไหลพบว่าแหล่งเรียนรู้ที่มีศักยภาพด้านการอนุรักษ์พลังงาน ที่มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับวิถีชุมชนตำบลคลองน้ำไหลในเชิงเกษตร ที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้สนใจการท่องเที่ยวเฉพาะด้าน หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสามารถออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเวลาจำกัด สร้างจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยวจากกิจกรรมประจำแหล่งเรียนรู้ในการประหยัดพลังงาน

รวมทั้งความจำเป็นต้องกำหนดระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับภาครัฐ โดยเฉพาะการบูรณาการการทำงานกับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เพื่อผลักดันการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เกิดการปฏิบัติการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีแนวคิดว่าการบริหารจัดการทุกสิ่งบนพื้นฐานความสมดุล การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วมควรมีการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวร่วมกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลท้องถิ่น ระหว่างปี 2561 – 2564 เพื่อนำไปสู่ระบบการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน และพัฒนากลไกการบริหารงานของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ระบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ พิจารณาระบบและกลไกในพื้นที่ให้ผลักดันแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานสู่การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการยกระดับการท่องเที่ยวในตำบลคลองน้ำไหล

ศักยภาพในการดึงดูดด้านการท่องเที่ยว

แหล่งเรียนรู้ประจำชุมชนคลองน้ำไหลเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตผู้คนในชุมชน เนื่องจากมีการนำองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานมาพัฒนาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตนทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต เกิดความเชี่ยวชาญ และเกิดการถ่ายทอดความรู้สู่ภายนอกจึงทำให้เกิด

การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลในการพัฒนากิจกรรมตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีการจัดเก็บข้อมูลตามแหล่งเรียนรู้ในระบบ มีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการนำเสนอทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจได้ง่าย มีแกนนำด้านการท่องเที่ยวที่เข้มแข็งทำให้นักท่องเที่ยวที่ได้รับการบริการมีความสนใจในกิจกรรม โดยสิ่งที่แหล่งกิจกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องพัฒนาคือ ความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในด้านความหลากหลายมากขึ้น รวมถึงความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่ขาดการนำทางของป้ายสื่อความหมาย **ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว**

แหล่งกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในพื้นที่อยู่ห่างไกลกันในแต่ละจุด สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังขาดความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ที่จอดรถ ห้องน้ำชายหญิง ป้ายบอกทิศทางที่ชัดเจน และจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวทั่วไปที่สนใจการท่องเที่ยวเฉพาะทางในอนาคต

การบริหารจัดการ

มีการจัดเตรียมบุคลากรชุมชนในการรับรองนักท่องเที่ยวมีการติดต่อประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหลที่ทำหน้าที่เหมือนกับศูนย์บริการ มีการดูแลรักษาความสะอาดและความปลอดภัย สร้างจิตสำนึกผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในการประหยัดพลังงาน มีการสื่อสารภายในกลุ่มที่มีประสิทธิภาพสามารถถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชุมชนสู่ชุมชนภายนอกได้ดีและเข้าใจง่าย

1. แผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

ด้านการพัฒนาแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงานชุมชนตำบลคลองน้ำไหลมีการเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ศักยภาพพร้อมกันระหว่างที่มวิจัยและเครือข่ายให้เป็นไปตามมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่จำเป็นจะต้องมีการดำเนินงานอย่างมีกระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การจัดพื้นที่ การจัดการสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น การจัดการบุคลากรการท่องเที่ยว การจัดการรายได้ การประชาสัมพันธ์ การสร้างความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวและชุมชน จึงทำให้เกิดการสังเคราะห์ข้อมูลจากชุมชนตามกรอบมาตรฐานการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ 5 ด้านดังนี้

1. สร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว
2. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน
3. การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในชุมชน
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน

ชุมชนคลองน้ำไหลร่วมกันพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ 5 ด้าน 16 กลยุทธ์ที่กำหนดเป็นทิศทางในการพัฒนาชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์พลังงาน โดยวางแผนจัดทำโครงการตามยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ทั้งหมด 12 โครงการ เพื่อใช้โครงการทั้งหมดเป็นโครงการภายใต้แผนการพัฒนาชุมชนตำบลคลองน้ำไหลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ในปี 2562 - 2565 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงาน 4 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล

สรุปแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
1. สร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว	1.สร้างกลุ่มด้านการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน 2.สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวข้องกับความรู้การท่องเที่ยววิถีชุมชนแก่คนในชุมชน 3. นำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในกระบวนการต่างๆ	1.1 โครงการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนคลองน้ำไหล 1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในชุมชน 1.3 โครงการประเมินผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว 1.4 โครงการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการจัดการท่องเที่ยว
2.การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน	1. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 2. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 3. ศึกษาและสืบค้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่	2.1โครงการสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2.2 โครงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวด้านพลังงาน, ธรรมชาติ และประเพณี 2.3 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว	1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการท่องเที่ยว 2. นำเสนอผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ 3. การประชาสัมพันธ์และการทำการตลาดในวงกว้าง 4. การยกระดับการให้บริการ	3.1 โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลคลองน้ำไหล 3.2 โครงการอบรมผู้นำเที่ยวในแหล่งชุมชนตำบลคลองน้ำไหล 3.3 โครงการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในชุมชน	1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องกับชุมชน 2. แสวงหาความร่วมมือ (MOU) การทำข้อตกลงกับหน่วยงานภายนอก	4.1 โครงการความร่วมมือเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน	1. มีการจัดทำป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว 2. มีการจัดการภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยว 3. พัฒนาศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ 4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกท่องเที่ยว	5.1โครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

1. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยว

การขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นโดยใช้บุคลากรในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจ วิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชน ขับเคลื่อนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมกลุ่มจากการคัดสรรจากสมาชิกในชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพตามวิถีของชุมชน ดำรงรักษาประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างความสำนึกรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีแกนนำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการประจำชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการประชุมชนร่วมกับยุทธศาสตร์ภาครัฐให้นำไปสู่การลงมือปฏิบัติในระดับท้องถิ่น

2. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

ด้านศักยภาพบุคลากรในชุมชนจำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน โดยมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นเพื่อเป็นการพัฒนาต่อยอดความรู้ในก้าวทันบริบทการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน บนแนวคิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางของชุมชนบนพื้นฐานความเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นมีจุดขายที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต การอนุรักษ์ทั้งการพัฒนาในรูปแบบที่มีความยั่งยืนสู่รุ่นลูกหลานเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. โครงการประเมินผลดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องมีเกณฑ์มาตรฐานในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด ในด้านการจัดการอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยชุมชนมีการกระจายผลประโยชน์สู่ท้องถิ่นสังคมอย่างยุติธรรม มีคุณภาพชีวิตมีการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม มีการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการ ด้านการบริการและความปลอดภัยของการท่องเที่ยวโดยชุมชนความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจ นำมาวิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

4. โครงการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

ปราชญ์ของชุมชนตำบลคลองน้ำไหลมีศักยภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ประจำแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ใช้อองค์ความรู้มาพัฒนาเป็นชุดความรู้ประจำตำบลคลองน้ำไหลร่วมกับแหล่งเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระในแหล่งกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการกับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจ เพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึงซึ่งการเรียนรู้ที่สามารถนำไปพัฒนา การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกันจึงต้องอาศัยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย มิใช่การมองไปข้างหน้าเพื่อเท่าทันเทคโนโลยีสมัยใหม่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมองย้อนกลับไปถึงรากเหง้าแห่งความเป็นมาของมนุษย์ในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักแห่งสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงถูกหยิบยกมาพิจารณาและเข้าสู่การประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่หลักสูตรทางการท่องเที่ยวชุมชน

5. โครงการสัมมาเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

มีการดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเด็นแนวคิดทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลกระทบเชิงบวกและลบทางการท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงทิศทางในการทำงานร่วมกันในอนาคต และประชุมประดมความคิดเห็นกับชุมชนเพื่อคัดเลือกตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแกนนำการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรเพื่อเป็นแกนนำทางการท่องเที่ยว และแกนนำการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนร่วมกันวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

6. โครงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวด้านพลังงาน, ธรรมชาติ และประเพณี

จัดการประชุมทำความเข้าใจกลุ่มภาคีและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลคลองน้ำไหลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และมีการจัดการอบรมโครงการพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหลให้มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาสืบเนื่องมาเป็นเวลานานของชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยใช้เครือข่ายคณะกรรมการทางการท่องเที่ยวเป็นผู้กำหนดทิศทางในการส่งเสริมพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

7. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลคลองน้ำไหล

ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลถือว่าเป็นอีกหนึ่งชุมชนที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและอุดมสมบูรณ์ เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ มีส่วนร่วมในการช่วยกันพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชนตำบลคลองน้ำไหลซึ่งเป็นแหล่งรวมทรัพยากรทางธรรมชาติและสัตว์ป่าที่มีความหลากหลาย และมีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เชิงอนุรักษ์พลังงาน เช่น การทำบ่อหมักก๊าซ การทำเตาซูปเปอร์อั้งโล่ เตาย่างไร้ควัน เตาเผาถ่าน 200 ลิตร จักรยานสูบน้ำ ใช้โซล่าเซลล์ในการแปรรูปอาหารและผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น ทำให้ชุมชนนี้กลายเป็นชุมชนที่มีความโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ต้องการมาศึกษาทางด้านการอนุรักษ์พลังงาน แต่หากต้องการจะเปิดพื้นที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป จะต้องสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานราชการและคนในชุมชนในการวางแผนและช่วยสร้างระบบการบริหารจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดี มีมาตรฐาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ห้องน้ำสาธารณะ เป็นต้น มีการแบ่งหน้าที่ของคนในชุมชน สร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนหวงแหนท้องถิ่น มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ต่างๆในชุมชน เพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงอุดมสมบูรณ์สู่คนรุ่นหลัง

8. โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

โครงการที่สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว โดยต่อยอดจากทรัพยากรเด่นของพื้นที่โดยเฉพาะ นวัตกรรมการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งชุมชนมีการคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน เช่นการพัฒนาเตาอย่างไร้ควัน เตาเศรษฐกิจ เตาอนุรักษ์พลังงาน บ่อหมักก๊าซชีวภาพ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่เน้นต่อยอดองค์ความรู้ในเชิงสร้างสรรค์จากนวัตกรรมในชุมชน และเพื่อให้ผลงานนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนได้รับการพัฒนาต่อยอดจนเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้กระบวนการทางการตลาดให้มีความน่าสนใจ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน นำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความสร้างสรรค์

9. โครงการอบรมผู้นำเที่ยวในแหล่งชุมชนตำบลคลองน้ำไหล

ชุมชนจำเป็นต้องมีความสามารถในการสื่อความหมายและถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตามในแหล่งเรียนรู้ของกิจกรรมต่างๆ ยังคงขาดแคลนผู้นำเที่ยวที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้และประสบการณ์ในการสื่อสาร รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่คนรุ่นหลังให้สำนึกรักท้องถิ่น ฝึกฝนทักษะการอบรมร่วมกับวิทยากรแหล่งประจำแหล่งเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ สร้างองค์ความรู้ ทักษะด้านการสื่อสาร ความมั่นใจ สร้างอหิยาศัยดีเพื่ออธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ง่าย จดจำได้ สนุก และได้รับความรู้เพิ่มเติมอย่างถูกต้องเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

10. โครงการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว

ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พลังงาน และมีรางวัลคาร์บอนดีถึงคุณภาพของสินค้าด้านการอนุรักษ์พลังงานมากมาย แม้ว่าทางชุมชนจะได้รับรางวัลมากมาย แต่คนในท้องถิ่นมีเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบในด้านการอนุรักษ์พลังงาน อีกทั้งคนภายนอกส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้จักชุมชนตำบลคลองน้ำไหลว่ามีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์พลังงาน ดังนั้นถ้าหากมีการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวในทุกช่องทาง โดยจัดกิจกรรมเพื่อการสร้างภาพลักษณ์และเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวให้คนทั่วไปรู้จักมากขึ้น สร้างความเข้าใจและโน้มน้าวให้คนทั่วไปมีความสนใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงานทดแทน สร้างกระแสให้คนหันมาสนใจชุมชนตำบลคลองน้ำไหล และสร้างความรู้สึกรักอยากมาสัมผัสด้วยตัวเอง หากมีผู้คนมาท่องเที่ยวที่ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลมากขึ้น จะทำให้คนในท้องถิ่นมีรายได้ในการประกอบอาชีพจากการขายสินค้าทางการท่องเที่ยว

11. โครงการความร่วมมือเครือข่ายการท่องเที่ยวตำบลคลองน้ำไหล

เพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นรูปธรรม จึงควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานให้เกิดเป็นภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อทุกฝ่าย โดยต้องเป็นการดำเนินการร่วมกันตั้งแต่กระบวนการต้นทาง ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์ การจัดการท่องเที่ยว กระบวนการกลางทาง ได้แก่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกระบวนการปลายทาง ได้แก่ การประเมินผลและการพัฒนา

ยกระดับพื้นที่โดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ โดยภาคีที่ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้แก่

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล ในฐานะเจ้าของพื้นที่และทรัพยากรการท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติคลองลานในฐานะผู้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว น้ำตกคลองน้ำไหล
การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกำแพงเพชร ในฐานะผู้พัฒนาระบบการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในฐานะผู้ดูแลด้านการตลาดการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในฐานะสถาบันการศึกษาที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ในพื้นที่
กระทรวงพลังงาน ในฐานะหน่วยงานด้านการกำกับกิจการพลังงานของประเทศ
ธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัดกำแพงเพชร ในฐานะผู้เสนอขายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

12. โครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

โครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบหลักการท่องเที่ยวซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การท่องเที่ยวมีความสะดวกและมีความคล่องตัวเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ โครงข่ายถนน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัย ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว ทุกสิ่งล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและการตัดสินใจพักค้างคืนของนักท่องเที่ยว การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่เนื่องด้วยการลงทุนด้านการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนควรจะเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของคนในชุมชนเป็นหลัก ดังนั้นการดำเนินงานพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวจึงควรให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาวางแผนการดำเนินการด้วยเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาได้ประโยชน์กับชุมชนและช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชน

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาแผนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานของตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนให้สามารถบริหารจัดการทุนและทรัพยากรของชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้คนในชุมชนรู้สึก ภูมิใจและเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนรักและหวงแหนชุมชน ชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเป็นชุมชนที่มีทุนทางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ สามารถสร้างให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งเรียนรู้ ที่จะช่วยต่อยอดให้ชุมชนได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้นจากรูปแบบการอนุรักษ์พลังงานของชุมชน ทั้งนี้ชาวบ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องมีแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อก้าวไปสู่การบริหารจัดการชุมชนให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นทาง คือการมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ร่วมออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานและจัดสรรผู้รับผิดชอบทั้งภายในและภายนอก ส่วนร่วมกลางทางคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งชุมชนจะต้องดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้อย่างเป็นระบบ และกระบวนการมีส่วนร่วมหลายทาง คือมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการประเมินผลเพื่อนำผลประโยชน์และการประเมินผลที่ได้ไปทำการปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดการแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาของ โคะเฮนและอัฟฮอฟ อ่างใน โกวิทซ์ พวงงาม (2553) ซึ่งกล่าวว่ากระบวนการในการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 แบบ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน จะต้องมีการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเป็นระบบตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุง โดยเป็นการดำเนินงานเป็นวงจรแบบไม่มีที่สิ้นสุด เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพงานและการสร้างสรรค์ผลงานใหม่อันจะก่อให้เกิดนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนอย่างเป็นระบบ

2. การดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานของตำบลคลองน้ำไหล ให้มีความสำคัญกับการดำเนินงานใน 5 ส่วนหลักตามยุทธศาสตร์การจัดการได้แก่ 1.การสร้างระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดระบบและกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2.การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานเพื่อให้เกิดสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย สร้างให้นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้และการใช้จ่ายของคนในพื้นที่ 3.การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเนื่องจากสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มีความพิเศษเฉพาะในแต่ละพื้นที่ การสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวจะช่วยสร้างเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวที่โดดเด่น โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรในการให้บริการทางการท่องเที่ยวและการสร้างการรับรู้ทางการท่องเที่ยว 4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ จะช่วยให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ ทุณและทรัพยากรในการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน ส่งเสริมให้การดำเนินงานมีมิติความเป็นเครือข่ายที่มีความแข็งแกร่งในการดำเนินงาน 5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งแนวทางยุทธศาสตร์ดังกล่าว เป็นได้ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (2560-2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนความร่วมมือของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

3.การดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องอาศัยกลุ่มแกนนำเป็นผู้ดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย ระบบและกลไกในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภลักษณ์ วิริยะสุมนและคณะ (2557) ซึ่งกล่าวว่าในการสร้างเครือข่ายให้สำเร็จนั้นอาจเกิดขึ้นได้เองในบางกรณี แต่ในขณะเดียวกัน การมีกลุ่มแกนนำ คือ ทีมวิจัยชุมชน ให้เป็นผู้ริเริ่มในการดึงดูดภาคีต่างๆ เข้ามาผสมผสานผนึกกำลังในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ก็เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาผลักดันเครือข่ายให้เกิดเร็วขึ้น ดังนั้นการใช้แกนนำชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนที่ให้ความสนใจใน

การดำเนินงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเป็นแกนนำในการดำเนินงานจะช่วยให้การดำเนินงานจัดการการท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานโครงการตามแผนยุทธศาสตร์จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนและยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับลักษณะสินค้าทางการท่องเที่ยวของชุมชน สร้างชุมชนให้เป็นผู้จัดการการท่องเที่ยวซึ่งโครงการวิจัยนี้อาจเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองและสร้างการวิจัยร่วมในอนาคตระหว่างคณะผู้วิจัยและแกนนำชุมชนเรื่องแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นวาระสำคัญของประเทศชาติ

5.3.1 ระดับชุมชน

การดำเนินงานตามแผนการโครงการวิจัยจำเป็นต้องมีกลไกขับเคลื่อนจากคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวประจำชุมชน สร้างความร่วมมือการทำงานเป็นทีมกับคนในชุมชนคนอื่น ทบทวนความรู้ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับสมาชิกชุมชนทั้งใหม่และเก่า ในเรื่องแนวคิดทางการท่องเที่ยว ศักยภาพทางการท่องเที่ยวชุมชน เส้นทางท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และทดลองเรียนรู้ประสบการณ์จากชุมชนอื่นเพื่อนำมาปรับใช้กับชุมชนของตนเอง

5.3.2 เครือข่าย

ชุมชนคลองน้ำไหลควรสร้างความร่วมมือทางเครือข่ายทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างการสนับสนุนทางการท่องเที่ยว เช่น การทำงานกับบริษัทนำเที่ยวจะช่วยให้ชุมชนสามารถออกแบบกิจกรรมและทำให้มองเห็นว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวของชุมชนคือใคร จะสร้างไฮไลท์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดความแตกต่างจากชุมชนอื่น ๆ ใดๆ หรือความร่วมมือที่มาจากสถาบันการศึกษาที่สามารถช่วยเติมเต็มความรู้และแก้ไขปัญหากระบวนการทำงานชุมชน แลกเปลี่ยนบทเรียนการทำงานอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดการปรับตัวและปรับกลยุทธ์ในการทำงาน ซึ่งจะมีประโยชน์ในการจัดการความรู้ให้เกิดการรับใช้สังคม ดังนั้นเวทีแลกเปลี่ยนควรเกิดขึ้นพร้อมกับการสังเคราะห์ ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานการท่องเที่ยวโดยชุมชนและงานวิจัยรับใช้สังคมต่อไป

บรรณานุกรม

- แผนพัฒนาพลังงานชุมชนคลองน้ำไหล. (2552). องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำไหล
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- สัญญา เคนาภูมิ. (2559).การกำหนดนโยบายสาธารณะ : ทฤษฎีและกระบวนการ.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีที่ 7 ฉบับ 2
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 25560 - 2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- จามะรี เชียงทอง. (2549). สังคมวิทยาการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พิชญ์ณัฐา งามมีศรี. (2552). การประเมินโครงการพัฒนาความปลอดภัยทางด้านอาหารในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. ปริญญาโทบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นิศา ชัชกุล. (2551). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวีร์ณัสย์ โสภณศิริ. (2554). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินทนิล.
- ศุภลักษณ์ วิริยะสุนน และคณะ. (2557). การพัฒนากลไกการจัดการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศูนย์ประสานงานในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างปี2556. สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- Gee, Choy and Makens. (1997). The Travel Industry. 11th Edition. Wiley. N.P.: n.p.
- Goeldner and Ritchie, 2012. The Tourism phenomena : Components of tourism and tourism management. 11th Edition. Wiley. N.P.: n.p.

ภาคผนวก ก

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
1. สร้างระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว	1.สร้างกลุ่มด้านการบริหารจัดการที่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ชัดเจน 2.สร้างความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวข้องกับความรู้การท่องเที่ยววิถีชุมชนแก่คนในชุมชน 3. นำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในกระบวนการต่างๆ	1.1 โครงการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนตำบลคลองน้ำไหล 1.2 โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในชุมชน 1.3 โครงการประเมินผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว 1.4 โครงการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการจัดการท่องเที่ยว
2. การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน	1. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 2. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 3. ศึกษาและสืบค้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่	2.1โครงการสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2.2 โครงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวด้านพลังงาน,ธรรมชาติ และประเพณี 2.3 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. การยกระดับสินค้าและบริการและปัจจัยในการสนับสนุนการท่องเที่ยว	1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการท่องเที่ยว 2. นำเสนอผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ 3. การประชาสัมพันธ์และการทำการตลาดในวงกว้าง 4. การยกระดับการให้บริการ	3.1 โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนตำบลคลองน้ำไหล 3.2 โครงการอบรมผู้นำเที่ยวในแหล่งชุมชนตำบลคลองน้ำไหล 3.3 โครงการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว
4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้เกิดการสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์พลังงานในชุมชน	1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องกับชุมชน 2. แสวงหาความร่วมมือ (MOU) การทำข้อตกลงกับหน่วยงานภายนอก	4.1 โครงการความร่วมมือเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนตำบลคลองน้ำไหล
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน	1. มีการจัดทำป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว 2. มีการจัดการภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยว 3. พัฒนาศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ 4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกท่องเที่ยว	5.1โครงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานชุมชนตำบลคลองน้ำไหลเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล คู่ขวัญ แสงศิริ
ชื่อ-นามสกุล Kukwan Sangsiri
2. หมายเลขบัตรประชาชน 1101499048979
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
คณะวิทยาการจัดการ
โทรศัพท์ -
โทรศัพท์มือถือ 086-9353906
E-mail: n_sangsiri@hotmail.com

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก 71/1 ถ.วิสุทธิกษัตริย์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

5. ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จากสถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ศศ.บ ภาษาอังกฤษ	2553
ปริญญาโท	Cardiff Metropolitan University	International Hospitality Management	2555

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

ภาษาอังกฤษและการบริการ

7. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ปี (ระยะเวลา)	สถานะ	เรื่อง(แหล่งทุน)

8. ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

อรพรรณ ครุฑพาหะ พีรภัทร สงวนศิลป์ และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุลาจังหวัดพิษณุโลก, สัมมนาเครือข่ายนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา(ครั้งที่16), หน้า87. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 2

1. ชื่อ-นามสกุล พีรภัทร สงวนศิลป์
ชื่อ-นามสกุล Peerapat Sanguansin
2. หมายเลขบัตรประชาชน 1659990001661
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
คณะวิทยาการจัดการ
โทรศัพท์ -
โทรศัพท์มือถือ 091-3822420
E-mail: vatachi_aun@hotmail.com

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก 194/28 ถ.วิสุทธิกษัตริย์ ซ.3 อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

5. ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จากสถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
ปริญญาตรี	Stamford International University	Hospitality and Tourism Management	2552
ปริญญาโท	Cardiff Metropolitan University	International Hospitality Management	2556

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

การท่องเที่ยวและการโรงแรม

7. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ปี (ระยะเวลา)	สถานะ	เรื่อง(แหล่งทุน)

8. ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

อรพรรณ ครุฑพาหะ พีรภัทร สงวนศิลป์ และคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงลาจังหวัดพิษณุโลก, สัมมนาเครือข่ายนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา(ครั้งที่16), หน้า87. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ประวัติผู้วิจัย คนที่ 3

1. ชื่อ-นามสกุล พงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฐ์
ชื่อ-นามสกุล Pongpan Puttivist
2. หมายเลขบัตรประชาชน 1659900097231
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ ดร.
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อดีสะดวก มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
คณะวิทยาการจัดการ
โทรศัพท์ -
โทรศัพท์มือถือ 093-140-5554
E-mail: Puttivist@gmail.com

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

5. ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จากสถาบัน	สาขาวิชา	ปีที่จบการศึกษา
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	สหวิทยาการ สังคมศาสตร์	2550
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมธิราช	การจัดการ ท่องเที่ยว การจัดการ	2559
ปริญญาโท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	นันทนาการ การท่องเที่ยว	2552
ปริญญาเอก	มหาวิทยาลัยพะเยา	การจัดการการ ท่องเที่ยว	2559

6. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

การท่องเที่ยวและการโรงแรม

7. ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ปี (ระยะเวลา)	สถานะ	เรื่อง(แหล่งทุน)

8. ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

พงษ์พันธุ์ พุทธิวิศิษฐ์, และ วาริชต์ มัชยมบุรุษ. (2559, มกราคม -มิถุนายน). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเชิงธุรกิจ
ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของคนพิการจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ. 12(1) : 1 –
21.

Pongpan Puttavisit. (2016, January – June).GUIDELINES FOR DISABILITIES' CAREER IN TOURISM INDUSTRY, CHIANG MAI PROVINCE . Mekong-Salween Civilization Studies Journal. 7(1) : 185 – 192.